

Wasa Loholohona Maleko ya Uli

Diyon Babasito ena Lauguguya

Maleko 1:1-8

(Matiu 3:1-12; Luka 3:1-18; Diyon 1:19-28)

¹ Itete Yesu Keliso wasana loholohona. In mate Yaubada Natuna. ² Ena fatufatubu mate ha'a peloweta Isaiya ya uli doha ite:

Yaubada iyen, “Egu wasa tau lawenina haba E dui bwa'iyen, be em eda'eda ya fa'a'a nonohai.” *(Malakai 3:1)*

³ Doga hesa nu'u pitapitalina yai ya yogayoga iyebom,

“Guyau ena eda'eda au abi nonohai; ena aba lau au fadudulai haba ya lau watan!” *(Isaiya 40:3)*

⁴⁻⁵ Yo fede Diyon ya laoma nu'u pitapitalina yai be ya lauguguya. Dodoga boludi Yelusalem taonna yai yo Diudeya Nu'una yai sa lau lisina be ya falibadi iyen,

Au nuwabui na au babasito. Haba emi heyaheyaya ni Yaubada ya nuwa afuledi.

Yo fede edi heyaheyaya sa liba famahatadi be Diyodan Ho'owana yai ya fafababasitodi.

⁶ Diyon ena leli ya li'odi mate kamela olodi yai ya ginaulidi na ana bwa'ulu mate yosiyosi 'wapina na ana kalahe mate digolele yo amo'amo.

⁷ Dodoga ya falibadi iyen,

Doga muligu yai ya laoma mate in ya hasai wananaha, habahim yau. Yau hige ya loholoho haba ya dulu lidi be ana sendolo mahinadi ya tatadi. ⁸ Yau haba E fababasitomiu ho'owa yai na In haba ai Yaluwa Tabuna ya fababasitomiu.

Fababasito yo Yesu ana Lau'ita

Maleko 1:9-13

(Matiu 3:13-4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Lahaidi yai ni Yesu, taon hesa hesana Nasaleta, Galili nu'una yai ya laoma be Diyondan Ho'owana yai. ¹⁰ Yesu ho'owa yai ya pohema. Galewa ya taso'e ya ita na Yaluwa Tabuna doha waliliya ya lidima hewana yai. ¹¹ Na alina Galewa yai ya libama iyen,

Um mate Natu Ese'esegagu. E fanuha wananahaim.

¹² Yo fede Yaluwa Tabuna ya foyahi lawen nu'u pitapitalina yai. ¹³ Amainiya ya miya lahai 40 na Diyabolo ya lau'ita. Suisui yekoyekodi amainiya hinaga. In moho anelu sa laoma be sa saguhi.

Tau Hamahama Fati, Yesu ya Yogaidi

Maleko 1:14-20

(Matiu 4:12-22; Luka 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Diyondan sa falau deli na mulina yai Yesu ya lau Galili be Yaubada wasana loholohona ya lauguguya'en iyen,

¹⁵ Yaubada ena lahai peloweta sa libalibaen mate ya fawananaha yo Yaubada Aba Ba'isa ha'a ya sigima! Nuwamiu au buidi yo wasa loholohona au kawawananaha'en!

¹⁶ Galili gelegelena yai Yesu ya laulau na tau hamahama luwaga ya itadi. Saimon ma hidana Endulu, edi hagida sa peipei'idi gabogabo yai.

¹⁷ Yesu ya falibadi iyen,

Au lau watanigu. Haba dodoga sidohana ona'onadi E fatalahamiu.

¹⁸ Makai ma luwaga, edi hagida sa lau afuledi na ma'edi sa lau.

¹⁹ Ya aulaha boda yo fede Diyemsi ma hidana Diyon ya itadi. Iti mate Sebedi nanatuna. Waga yai edi hagida sa abi'abi nonohaidi. ²⁰ Yesu ya ita'ita lau be ya itadi yo fede ya fayogadi. Tamadi Sebedi, sa luhu afulen waga yai, maidana edi tau paisowa na Yesu ma'edi sa lau.

*Doga Hesa, Yaluwa Heyaheyayana Ganahe-
wana yai*

Maleko 1:21-28

(Luka 4:31-37)

²¹ Yesu yo tau famuli watanina sa mahano lau Kapanayum taonna yai na Sabati hudoi yai Yesu ya lau aba oi'oigogo lumana yai be ya fatubu ya lau fa'ata. ²² Yo fede ena lau fa'ata sa no'o'en pa'ana In ma'ena dudulai yo gigibwali yai ya lau fa'ata. Hige doha laugagayo tau lau fa'ataendi. ²³ Hige walolona doga hesa ya luhulau aba oi'oigogo lumana yai. Doga te, yaluwa heyahayana ganahewana yai. Ya 'wala'ui iyebom,

²⁴ Yesu, Um mate Nasaleta dogana. Somo wa fanuha lisimai yai? Wa laoma te bena wa lau funuhimai? Ha'a E sibaim! Um mate Yaubada ena Wasa Tau Leyamana Fafatabuna!

25 Yesu ya libalau yaluwa heyaheyayana lisina iyen,

U famakano na dogo ni u lau afulen!

26 Yaluwa heyaheyayana dogo te ya kamfafa-tabubu na ya halabo yo fede ya kalamahano.

27 Dodoga sa no'o. Yo fede sa famo'a libaliba tiyen,

Mate somo? Nuwana lau fa'ata fwaufwaudi haisa? Dogo te, gigibwali lisina yai logena yaluwa heyaheyayadi ya falibadi be alinana sa lau watan!

28 Na Yesu wasana ya tadada feula Galili tefa mahudo'ina yai.

Dodoga Boludi, Yesu ya Faloholohodi

Maleko 1:29-34

(Matiu 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Yesu yo tau famuli watanina ma'edi Diyemsi yo Dyon aba oi'oigogo lumana sa lau afulen be sa dudulai sa lau Saimon yo Endulu edi luma.

30 Saimon botiyana waiwaihin tauna sa gigibwali be ya laulau eno na wasana Yesu ena sa liba.

31 Yo fede ya lau ya ita. Ya abilau nimana yai be ya abi famwaito. Yo fede tauna gigibwalidi sa talu mwalugulugu be ya paulaidi.

32 Maihala ya bulu mulina yai dodoga tau asi'asiyebo yo salumadi yaluwa heyaheyayadi ganahewadi yai, mahudo'idi sa ledima Yesu lebena.

33 Taon dodogadi mahudo'idi sa fa'oigogoma luma hafohafona yai. 34 Salumadi asiyebo hudo'i - hudo'i sa abidi mate Yesu ya faloholohodi yo yaluwa heyaheyayadi

ganaheiwadi yai ya liba afuledi. Yaluwa heyaheyayadi mate hige gonowana somo ti libaen pa'ana iti sa sibai mate, in sai.

Yesu ya Lauguguya Galili yai

Maleko 1:35-39

(Luka 4:42-44)

³⁵ Hwalahwalala ma kamukamumuna Yesu ya obiyo be ya lau mala tupwam yai. Amainiya ya lau'u'ula. ³⁶ Saimon ma afa haidana sa lau sa yo'oi yee-, ³⁷ sa lobahi. Sa faliba tiyen,

Dodoga boludi mate sa yo'oyo'oim.

³⁸ Yo fede Yesu alinadi ya bui iyebom,

Nu'u hahaisa sadasadai yai bena te laufidi be haba ainiya E lauguguya hinaga. Logena E laoma.

³⁹ Na Galili mahudo'ina ya fata'i'ili be aba oi'oigogo lumadi yai ya lauguguya yo yaluwa heyaheyayadi ya liba duidi.

Yesu, Taumoho Hesa ya Faloholoho

Maleko 1:40-45

(Matiu 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Taumoho lepela ya abi ya laoma ya tulibono Yesu nuwanuwana yai, na ya an'etai iyen,

Yena wa fanuha, um gonowana wa faloholohogu.

⁴¹ Yesu ya nuwatohatohaen be ya abilau tauna yai na iyen,

E fanuha. U loholoho!

⁴² Yo fede lepela asiyebona ya ofi na ya loholoho.

43-44 Habahim Yesu, doga ni ya falaugagayo iyen,

Tabu u fatala libalibaen, na u lau tau antalasam lisina be i ita sipoim. Haba ya fawananaha dodoga ai lisidi mate am asiyebo ha'a ya ofi. Ai mulina habahim Mose antalasam somo ya libaen u ginauli watan.

Yo fede ya dui be ya lau.

45 Taumoho wa ya lau be ya fatala libalibaen nu'u ou'ouli yai be Yesu hige gonowana i lau mahamahata ai taon. Logena ya miya tauduma mala tupwam yai, na dodoga tefa hesa - hesa yai sa laoma lisina.

2

Yesu, Doga Ahena Pe'ipe'ina ya Faloholoho

Maleko 2:1-12

(Matiu 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ Lahai fisa sa ofi mulidi yai, Yesu ya fuyo Kapanayum na wasana sa atahiyen mate In ya mahano fuyoma luma. ² Yo fede dodoga boludi sa fa'oigogoma be luma sa lau fafamohafu. Hige solasola la'i eda'eda hafohafona yai. Yesu mate Yaubada ena liba ya fafalibadi. ³ Yo fede tatau fati taumoho ahe pe'ipe'ina sa baheiyama Yesu lisina. ⁴ Hige gonowadi bena ti lawen lisina pa'ana dodoga sa ouli wananaha. Yo fede luma hewana yai solasola sa ginauli be doga wa sa fadalolo Yesu ena aba obi'obiyo yai.

⁵ Edi sunuma la'ina ya ita yo fede Yesu doga ahena sa pe'ipe'i ya faliba iyebom,

Natugu, em heyahayaya ha'a E liba afuledi.

⁶ Laugagayo tau lau fa'ataena haisa amainiya sa ta'ata'ai nuwadi yai itebom,

⁷ Sidohana be ya liba doha? Ata'atahina doha Yaubada hesana i kaiwegowegogo'en! Yaubada iyabona gonowana heyahayaya ya liba-afuledi!

⁸ Edi nuwanuwatuhu Yesu ha'a ya sibai yo fede ya libalau lisidi,

Pa'ana somo be ami nuwanuwatuhu doha ite? ⁹ Somo ya malaha? Ibe tawa, “Tau-moho tauna sa pe'ipe'i, em heyahayaya E nuwatuhu afuledi,” e haba tawa, “U obiyo! Em aba eno u abi na u aulaha.”

¹⁰ Bena ami sibai mate Doga Natuna ena gibwali tano'ubu yai te gonowana heyaya ya liba afuledi. ¹¹ Logena tau asiyebo E faliba yawa, “U obiyo! Em aba eno u abi na u lau em luma.”

¹² Matadi yai ya obiyo be ena aba eno ya abi na ya aulaha. Ou'oulidi sa no'o na Yaubada sa fadebasae tiyen,

Hige somo la'i ai ita doha ite!

Yesu, Takesi Tau Tanotano Hesana Lewi ya Yogai

Maleko 2:13-17

(Matiu 9:9-13; Luka 5:27-32)

¹³ Yesu ya fuyo Galili Gabogabona sadaina yai na baiwa la'ila'i sa laoma lisina be ya lau fa'ataidi.

¹⁴ Ya laulau na takesi tau tanotano Lewi, in Ale-faiyesi Natuna, ena ofesi yai ya ta'ata'ai ya ita.*
Yesu ya libalau lebena iyen,

U famuli watanigu.

* **2:14** Lewi hesana hesa mate Matiu.

Yo fede Lewi ya aulaha be Yesu ya famuli watan.

¹⁵ Dodoga boludi Yesu sa famuli watan. In hola Lewi ena luma yai na takesi tau tanotano yo dodoga heyaheyayadi maidadi Yesu yo tau famuli watanina sa kalahe gogo. ¹⁶ Laugagayo tau lau fa'ataenna yo Falesiya† Yesu sa ita ya kalakalahe maidana takesi tau tanotano yo dodoga heyaheyayadi. Yo fede sa fati'o lau ana hewahewali lisidi, tiyen,

Pa'ana somo be maidana takesi tau tanotano yo tau heyaya sa kalahe?‡

¹⁷ Edi fati'o Yesu ya atahiyen yo fede iyebom,

Yau hige ya laoma dodoga dudulaidi adi halulu. Tau heyaya debadi yai E laoma. Tau asi'asiyebo doketa sa fanuha. Tau asi'asiyebo gesa doketa hige ti fanuha.

Andabu Fati'ona

Maleko 2:18-22

(Matiu 9:14-17; Luka 5:33-39)

¹⁸ Diyon Babasito ana hewahewali yo Falesiya sa andabu na Yesu ana hewahewali hige'e. Yo fede dodoga haisa sa lau Yesu lisina be sa fati'oi, iyen,

Pa'ana somo Diyon Babasito ana hewahewali yo Falesiya adi hewahewali sa andabu? Na um em hige.

¹⁹ Yesu alinadi ya bui iyebom,

† **2:16** Falesiya - au italau Liba Aba Yo'oi yai. ‡ **2:16** Diusi edi kawawananaha mate iti bena haga sa lohohoho wanana be hige gonowana maidadi dodoga heyaheyayadi ti kalahe esega; do'ata sa fa'awadi. (Au italau Paisowa 10:28 yo Namba (Sensis) 19:22 hinaga.)

Ami sibai bena taumana ibege ti kalahe fafanahi ganahewana yai? Hige gonowana! Tau nahi fwaufwau ma'edi ibege ti ginauli doha. ²⁰ In moho ana lahai ya laolaoma haba tau nahi ni sa lawe-hudo'iyen. Lahaina yai ni haba afa haidana sa andabu.

²¹ Hige hola sai la'i kaleko senana fwaufwau i abi be luhuluhu beyabeyana i lau pola'en. Pa'ana lau pola fwaufwauna haba ya tano'uno'u be kaleko beyabeyana ya eli gigi fala'i.

²² Hige hola sai wain fwaufwauna i fagoi lawen ile beyabeyana yai. Pa'ana ile beyabeyana haba ya tamogigi. In moho yena wain fwaufwau ai ile fwaufwau wa fagoi, haba wain yo ile ibege ti heyaya. §

Sabati Fati'ona

Maleko 2:23-28

(Matiu 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Sabati yai Yesu ya lau witi gabuna yai. Tau famuli watanina sa lau watan be witi an'andi sa fufudi. ²⁴ Yo fede Falesiya dodogadi sa libalau Yesu lisina tiyen,

Am hewahewali hola u itadi! Eda Sabati laugagayona sa utusi. *(Au'aulaha 34:21)*

²⁵ Yesu iyen,

Fuyana Deiwidi ma'ana hewahewali sa gulyam, somo sa ginauli? Bukana nuwana hige au fatili? *(1 Samuwela 21:1-6)*

²⁶ Tau Antalagam Ba'isana Abiyata ena fuya yai, Deiwidi ya lau Yaubada ena Luma yai be

§ 2:22 Diusi edi ile mate suisui 'wapidi yai sa ginaulidi.

fwalawa fafatabuna ana ya an. Eda laugagayo ya libaen mate tau antalagam moho ibodi bena adi sa an. In moho Deiwidi ana hewahewali adi ya feledi sa an.

²⁷ Habahim, Yesu ena liba ya falafusofa iyen, Yaubada Sabati ya ginauli dodoga debadi yai. Hige dodoga i ginaulidi Sabati debana yai. (*Au'aulaha 20:8-11; Au'aulaha 23:12; Kolosi 2:16*)

²⁸ Logena Doga Natuna mate Sabati GUYAUNA.

3

Taumoho Nima Dagedagelona

Maleko 3:1-6

(Matiu 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Fuya hesa Yesu ya fuyo aba oi'oigogo lumana ganahewana yai. Amainiya taumoho hesa nima dagedagelona. ² Dodoga amainiya edi fanuha bena Yesu sa au. Yo fede sa maisimo komakomani'i haba ai Sabati taumoho nima dagedagelona ni ya faloholoho e hige'e?

³ Yesu ya libalau doge wa lisina iyen, Ai matamai, u mwaito.

⁴ Habahim ya fati'o lau dodoga lisidi, iyen, Ai Sabati haba loholoho te ginauli e heyaya te ginauli? Bena doge te famwahuli e te wunui?

Hige sai la'i alinana i bui.

⁵ Yesu ya ita'ita lau lisidi ma manabalana yo nuwana ya heyaya pa'ana sa nuwa po'i. Habahim taumoho nima dagedagelona ya faliba iyen, Nimam u lonon.

Ya lolon yo fede ya loholoho fuyo. ⁶ Yo fede feula aba oigogo lumana Falesiya sa lau afulen be sa fa'oigogo maidadi Heloda ena pele na sa oiliba bena Yesu sa wunui.

Baiwa Yesu sa Famuli Watan

Maleko 3:7-12

⁷⁻⁸ Yesu yo tau famuli watanna sa lau Galili Gabogabona na baiwa sa lau watanidi. Somo ou'ouli ya ginaulidi wasadi sa atahiyedi. Yo fede Diudeya yo Idumeya Nu'udi yo Diyodan Tefa Saisaina, Yelusalem, Taya yo Saidon taondi yo nu'u hahaisa sadasadai yai, ana baiwa sa tuhuyama. ⁹⁻¹⁰ Baiwa ya la'i wananaha. Yo fede Yesu tau famuli watanna ya falibadi bena ena waga sa abi nonohai pa'ana tabu ena paisowa ti eli dogodogoi. Dodoga boludi ha'a ya faloholohodi, debana yai safalumadi sa asiyebo mate sa andudu balabala be sa eli'ona. ¹¹ Yo hinaga yaluwa heyaheyayadi dodoga ganahewadi yai Yesu sa ita mate sa guli nuwanuwana yai na sa 'wala'ui tiyen,

Um mate Yaubada Natuna!

¹² Yesu yaluwa heyaheyayadi ya falibadi iyen, Tabu au libalibaegu.

Yesu, Tau Fa'ona Wasawasa 12 ya Fasinabodi

Maleko 3:13-19

(Matiu 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Yesu ya lau tu'a, na ena fanufanuha dodogadi ya yogaidi be sa laoma lisina. ¹⁴ Safuhudohudo'i luwaga ya si'o'inadi be iti sa famala tau fa'ona wasawasa be in ma'edi na ya duidi be sa guguya. ¹⁵ Yo dudulai ya feledi be yaluwa heyaheyayadi sa liba duidi.

16 Safuhudohudo'i luwaga ya si'ol'inadi mate hesadi itete:

Saimon (Hesana hesa Yesu ya tole, Pita.)*

17 Diyemsi yo Diyon iti Sebedi nanatuna luwaga. (Yesu hesadi ya toledi: Bowanegesi. Aniyona mate Palele Nanatuna.)

18 Endulu,

Pilipi,

Batolomiu,

Matiu,

Tomasi,

Diyemsi, in Alefaiyesi natuna,

Tadiyesi,

Saimon Seloti,†

19 yo Diudasi Isakaliyoti, in Yesu ana tau wewe.

Yesu yo Belesebulu

Maleko 3:20-30

(Matiu 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

20 Habahim Yesu ya luhulau luma hesa yai, na baiwa sa fa'oigogo fuyo be In yo tau famuli watanina hige gonowana ti kalahe.

21 Dodoga sa kawa bwadebwade'en be afa efana wasana sa atahiyen, yo fede sa lau bena sa aulen.

22 Laugagayo tau lau fa'ataenna Yelusalem yai sa laoma tiyen,

Yaluwa heyahayadi edi ba'isa, Belesebulu, mate ganahewana yai!‡ Logena gigibwali ya felen be yaluwa heyahayadi ya liba duidi.

* **3:16** Pitaaniyona mate: “ume'ehu.” † **3:18** Seloti aniyona mate, in ena nu'u ya fanuha wananahai. ‡ **3:22** Belesebulu mate, yaluwa heyahayadi edi ba'isa. Hesana haisa mate Satani yo Diyabolo.

²³ Yo fede Yesu ya yogaidima lisina be heyaheyason yai ya falibadi iyebom,

Satani haba sidohana falena satani ya liba dui?

²⁴⁻²⁵ Yena nu'u esega dodogadi sa lulu fuyo'idi haba sa failaulau'idi yo boga esega yai doha haba hinaga sa failaulau'idi. ²⁶ Yena Satani ena nu'u ya daili fakiukiu mate ibege i adidili. Haba ya failaulau. ²⁷ Hige gonowana sai hesa, dogadi'adidilina ena luma i lopa be ena ginauli i angafuhidi. Bena ya au'aui bwa'iyen, habahim ya angafu.

²⁸ E liba dudulai mate sai heyaya ya ginauli yo sai Yaubada hesana ya liba faheyaya mate edi heyaheyaya ni Yaubada haba ya nuwa afuledi. ²⁹ Na yena sai Yaluwa Tabuna ya liba faheyaya mate hige gonowana heyaheyaya ni i nuwa afulen pa'ana heyaya ota'otafahina ya ginauli.

³⁰ (Yesu ya liba doha ite pa'ana dodoga haisa sa libaliba tiyen, "In mate yaluwa heyaheyayana ganahewana yai.")

Yesu Tinana yo Tatasina

Maleko 3:31-35

(Matiu 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Habahim Yesu tinana yo tatasina sa mahanoma be luma ganamulina yai sa obi'obiyo. Wasa sa fatamali lawen ganahewa mate In sa laulau yo'oi.

³² Baiwa sa ta'ai fata'i'ili na sa faliba tiyen,

Tinam, tatasim yo lolofum sa laulau yo'oim. Iti mate ganamuli yai.

³³ Yesu alinadi ya bui iyen,
Tinagu sai yo tatasigu salumadi?

³⁴ Habahim, ya ita'ita lau lisidi na iyen,
Tinagu yo afa haidagu logedidi itete! ³⁵ Yena
sai Yaubada ena nuwatuhu ya lau watan mate
hidagu, lofugu yo tinagu.

4

Tuma Tau Falilina Heyaheyasonna
Maleko 4:1-9
(Matiu 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yesu ya lau fa'ata boda gabogabo sadaina yai
na baiwa ya la'i wananaha, yo fede waga hesa
ya poupouli amainiya ya awa lau be ya ta'ai. Na
dodoga mate fote yai. ² Heyaheyason ya fa-
paisowadi ena lau fa'ata yai be ginauli boludi ya
fatalahadi iyen,

³ Au ata'atahi! Fuya ma esega doge hesa ya
lau be witi tumadi ya lau falili ena gabu yai.

⁴ Haisa sa be'u eda'eda yai yo fede atai'a sa
laoma be sa anidi. ⁵⁻⁶ Haisa sa be'u tanohi
ume'ume'ehuna yai be sa in feufeula. Maihala ya
kepama witi wa ya nefadi be sa hohoya pa'ana
tanohi ya hebehebe be hige ti abi lam sigi lidi.

⁷ Tuma haisa sa sagigi lidi hawahawa nulinulidi
ganahewadi yai be sa in. In moho sa wabo'idi
be hige ti in loholoho yo hige ti fuwa. ⁸ Haisa
mate sa be'u tanohi loholohona yai be sa in yo
sa fuwa loholoho be haisa tumadi naunaudi na
haisa sa duliduli.

⁹ Ofi'ofina, Yesu iyen,

Au ata'atahi komakoman!

Pa'ana Somo be Yesu Heyaheyason ya Fapaisowadi?

Maleko 4:10-12

(Matiu 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ Yesu iyabona na tau ata'atahi haisa maidadi safuhudohudo'i luwaga sa laoma be Yesu sa fati'oi tiyen,

Heyaheyason aniyodi haga ema u liba?

¹¹ Yesu ya falibadi iyen,

Yaubada Aba Ba'isa libana simosimona mate ha'a E falibamiu. Na dodoga haisa mate heyahayason yai sa atahiyen.

¹² “Haba sa ita na in moho ibege ti ita lobahi; haba sa ata'atahi na in moho ibege ti nuwatuhu lobahi.

Ibe moho nuwadi sa buidi haba edi heyahayaya ya nuwa afuledi.” *(Isaiya 6:9-10)*

Heyaheyason, Aniyona Yesu ya Dede Famahata

Maleko 4:13-20

(Matiu 13:18-23; Luka 8:11-15)

¹³ Habahim Yesu ya fati'oidi iyen,

Yena heyahayason te hige au sibai mate haba haisa sidohana emi sibasibaidi? ¹⁴ Tau falili mate Yaubada ena wasa tau umahina.

¹⁵ Dodoga haisa ita'itadi doha tuma eda'eda yai. Wasa sa atahiyen yo fede Diyabolo ya laoma be libana nuwadi yai ya abi fahi.

¹⁶ Dodoga haisa iti doha tuma sa be'u lidi tanohi ume'ume'ehuna yai. Wasa sa atahiyen yo fede sa abi ma nuwa amnadi. ¹⁷ In moho hige i abi lam nuwadi yai be hige i ota lolalofa. Yena pilipili e

kamkamna sa laoma wasa ni debana yai feula na sa muli suhasuha. ¹⁸ Na dodoga haisa doha tuma sa in hawahawa nulinulidi ubudi yai. Iti logedidi wasa tau atahiyenna.

¹⁹ In moho:
mode hudo'i - hudo'i,
bena sa fagogo,
yo fanufanuha haisa nuwadi sa famohafudi.
Yo fede wasa sa eli bulubuluhi be hige ti fuwa.

²⁰ Dodoga haisa mate doha witi tumadi sa falili tanohi lohohona yai. Wasa sa atahiyen yo fede sa lau watan be uludi sa toledi. Haisa naunaudi na haisa sa duliduli.

Lampa sa Fakou Gulewa yai

*Maleko 4:21-25
(Luka 8:16-18)*

²¹ Yesu hinaga ya liba iyen,

Yena lampa wa gabu haba ai gulewa wa fakou e ai aba eno ubuna wa tole? Hige'e! Haba ai mahata wa tole. ²² Ginauli simosi-modi haba sa taumahata na somo sa fakou haba bubulina sa kamfahi. ²³ Fafabeyamiu, au ata'atahi komakoman!

²⁴ Yo ya falibadi hinaga iyen,

Somo ami atahi mate au fadosi komakomani'!
Lufa la'ina somo wa fapaisowa haba gonogonowana ai lisim sa fapaisowa e haba ya di'oi.
(2 Kin 21:13)

²⁵ Yena sai somo lisina yai mate Yaubada haba ya fala'i. Na sai hige'e mate somo begana lisina yai hinaga haba ya kamfahi.

Tuma Iyabodi sa In, Heyaheyasonna

Maleko 4:26-29

²⁶ Yesu ya liba fuyo iyen,

Yaubada Aba Ba'isa ita'itana doha taumoho hesa tuma ya lau falili gabu yai. ²⁷ Lahai fisa mulidi yai tuma wa ya in. In moho sidohana ena in'in yo ena la'ila'i hige i sibai.

²⁸ Tanohi iyabona tuma wa ya fa'in be ya fuwa. Bwa'ibwa'ina mate atipuna bigabigana ya taumahata, habahim ya taya be tumana ya toledi. ²⁹ Ya anaho be ya tomo.

Uma'uma Hesa Heyaheyasonna

Maleko 4:30-34

(Matiu 13:31-32, 34; Luka 13:18-19)

³⁰ Yesu ya falibadi iyebom,

Yaubada Aba Ba'isa doha somo? Heyaheyason somo haba te fapaisowa be te fa-tau gonogonowa? ³¹ Ita'itana doha ite: Taumoho hudo'i uma'uma hesa tumana kiukiu wananaha ya umahi.* ³² Hige walolona ya in, be gabu an'andi haisa ya tubu famulidi na atai'a sa lofoma be lagadi logulogudi yai edi nohi sa gin-aulidi.

³³ Heyaheyason boludi doha itete Yesu ya fapaisowadi be dodoga enehedi ya dede, be haba gonowana sa nuwatuhu lobahidi. ³⁴ Heyaheyason yai moho ya falibadi na yena iyabodi mate aniyodi ya dede famahatadi tau famuli watanna lisidi yai.

* **4:31** "Mustard" wa hige doha "haufida." Uma'uma te, nenena begana doha saihala dimdim, pa'ana tumadi sa kiu, na lagadi begana sa adidili.

*Yesu ya Liba be Hwayahwayau ya Fatautau
Maleko 4:35-41
(Matiu 8:23-27; Luka 8:22-25)*

³⁵ Maimailafina Yesu tau famuli watanina ya falibadi iyen,

Haga ta lau gabogabo tefana.

³⁶ Waga haisa amainiya hinaga. Tau famuli watanina baiwa sa lau afuledi, na sa awa lau Yesu ena aba ta'ata'ai wagana yai be sa lau tefa.

³⁷ Hige walolona hwayahwayau adi'adidilina ya towa be bagodu sa hin di'o. Begana haba waga sa famohafu. ³⁸ Yesu ya eno unuwa yai waga mulina yai. Tau famuli watanina sa fanohi tiyen,

Tanuwaga! Haba te pe'i. Sidohana hige u mode?

³⁹ Yesu ya obiyo be ya liba adidili lau hwayahwayau yo bagodu lisidi iyen,

Au fatautau!

Yo fede hwayahwayau ya towa motu na ya daumwali fuyo. ⁴⁰ Habahim Yesu ya falibadi iye-bom,

Sidohana be ami 'wasabu? Emi sunuma, e hige'e?

⁴¹ In moho sa 'wasabu wananaha be sa famo'a libaliba tiyen,

Sai itete? Hwayahwayau yo bagodu ena liba sa lau watan!

5

Yesu, Yaluwa Heyaheyayadi ya Duidi

Maleko 5:1-20

(Matiu 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Galili Gabogabona yai sa dohe be Gelasa nu'una yai sa duna.* ² Yesu ya tulube'u na tau-moho hudo'i yaluwa heyahayadi ganahewana yai ya laoma. Bwana yai ya kalamahano be ya laoma Yesu lisina.

³ In mate duyufi ati'atipudi yai ya gogogo. Hige gonowana sai i faseni bodai. ⁴ Fuya ou'ouli nimana yo ahena sa fassenidi in moho seni ya eli motudi yo powati ahena yai ya dem pwaipwaidi. Hige gonowana sai i abi famamayo. ⁵ Lahai yo i'ipa ya laulau gaibu ai bwana yo ai tu'a. Ya 'wala'walawui yo tauna ya anseseidi ai ume'ehu senadi.

⁶ Yesu hola ya laolaoma na dogana ya ita'ita lau be ya ita yo fede ya fabelele be nuwanuwana yai ya tulibono. ⁷ Habahim ya liba la'ila'i iyen,

Yesu, Hewa Wananaha Yaubadana Natuna!
Somo lisigu yai wa fanuha? E an'etaim Yaubada hesana yai, tabu u fakamkamnagu!

⁸ (Ya liba doha pa'ana Yesu iyen, “Yaluwa heyahayadi doga ni au lau afulen!”)

⁹ Yo fede Yesu ya fati'o lau lisina iyen,
Hesam somo?

Taumoho iyen,
Hesagu “Baiwa–,” 'e ouli wananaha!

* **5:1** Diusi alinadi yai “Gelasa” hesana hesa mate “Gadala.”

¹⁰ Ya an'eta lau Yesu lebena tabu yaluwa heyaheyayadi ai nu'u ni i lau we'aidi. ¹¹ Na sadai yai mate salai baiwadi sa suwasuwali daha sadaina yai. ¹² Yo fede yaluwa heyaheyayadi Yesu sa an'etai tiyen,

Aee-, u fatamalimai ai lau salai ai ganahe-wadi ai miya.

¹³ Yo fede Yesu ya duidi be sa kalamahano na sa lau salai baiwadi doha 2,000 sa luhufidi. Salai sa leta kokoli daha yai be sa dago lidi ho'owa yai. Yo fede sa kapulolo.

¹⁴ Salai tau ita'ita watanidi sa gela be sa lau sa fatale libalibaen taon yai yo mulimulina nu'udi yai be dodoga sa laoma somo ya tubu sa ita. ¹⁵ Sa mahanoma Yesu lisina, taumoho wa uluna ya dudulai. Kaleko ya li'o, na ya ta'ata'ai sa ita. Yo fede mahudo'idi sa 'wasabu. ¹⁶ Somo ya tubu taumoho ni yo salai lisidi yai salumadi sa ita, mate dodoga edi sa liba. ¹⁷ Yo fede Yesu sa faliba tiyen, Aee-, ema nu'u u lau afulen!

¹⁸ Waga yai Yesu ya awa na doge ya faloholoho wa ya libalau lisina iyen, Aee-, Yesu, bena E lau watanim!

¹⁹ Yo fede alinana, Yesu ya bui iyen, Hige gonowana! U fuyo em luma yo am boga lisidi be Guyau ena nuwatohatoha lisim yai yo somo ya ginauli lebem yai enehedi u liba.

²⁰ Yo fede doge wa ya aulaha ya lau Dekapolisi

Nu'una yai†
 be somo Yesu ya ginauli lisina yai ya falibadi.
 Salumadi sa atahiyen mate sa no'o.

Diyailusi Natuna yo Waihin Asi'asiyebona

Maleko 5:21-43

(Matiu 9:18-26; Luka 8:40-56)

²¹ Waga yai Yesu sa dohe be sa mahano yo fede baiwa sa fa'oigogon. ²² Aba oi'oigogo ba'isana hesana Diyailusi ya mahanoma Yesu ya ita yo fede ya hoba lidi ahena yai. ²³ Ya an'eta gadogadola lau lisina iyen,

Natugu waiwaihin mate nu'anua'ana. Te lau be wa abilau ai tauna haba ya loholoho!

²⁴ Yo fede Diyailusi ma'ena Yesu sa lau. Dodoga mate sa faipapipapi na sa laulau watanidi. ²⁵ Waihin hesa ana asiyebo mate 'wasina ya miyamiya afulen ee-, bolima safuhudohudo'i luwaga. ²⁶ Doketa boludi fuya lofalofa edi mulamula yai sa fafakamkamna. Ena moni mahudo'ina ya pei fa'ofi bena haba loholoho ya lobahi. In mohu ana asiyebo ya fafala'i. ²⁷⁻²⁸ Yesu wasana waihin wa ya atahiyen be nuwana yai iyen,

Ibe ana luhuluhu mohu E abi'ona haba E loholoho.

Yo fede Yesu mulina yai ya laoma be dodoga pwaludi yai ya andudu balabala be ana luhuluhu ya abi'ona. ²⁹ Amna ya atahi mate 'wasina ya

† 5:20 Dekapolisi aniyona mate, "Taon Safuhudohudo'i."

miyamiya afulen ya fatautau yo ena kamkamna wa ya ofi.

³⁰ Yesu amna ya abi mate gigibwali ya lau afulen. Yo fede baiwa ganahewadi yai ya timuli bui be ya fati'o iyen,

Sai agu luhuluhu ya abi'ina?

³¹ Tau anpate alinana sa bui tiyen,

Baiwa ha'a wa ita, na sidohana be uwen, “Sai ya abi'inagu?”

³² Yo fede Yesu ya ita'ita asi'asi be tau abi'inana ya yo'oi. ³³ Waihin asi'asiyebona somo lisina yai ya tubu ya sibai yo fede ma 'wasabuna ya laoma be ya tulibono ahena yai na ya faliba dudulain.

³⁴ Yesu iyen,

Natugu, nuwam i amna! Em kawawananaha debana yai asiyebona ni, ibege u abi fuyoi.

³⁵ Yesu hola waihin asi'asiyebona ya fafaliba na Diyailusi ena luma yai dodoga sa laoma be aba oigogo ba'isana sa faliba tiyen,

Natum ha'a ya pe'i. Tabu u modemode lau tanuwaga lisina.

³⁶ Sa libaliba, Yesu ya atahi yo fede iyen,

Tabu u 'wasabu! U kawawananaha moho.

³⁷ Diyemsi ma hidana Dyon yo Pita iyabodi ma'edi Yesu sa lau, na hige sai hesa. ³⁸ Sa mahano lau Diyailusi ena luma yai, bobohalahala yo tan sa atahi. ³⁹ Ya luhulau luma yai be ya falibadi iyen,

Bobohalahala yo tan te sidohana? Tine'eu ni hige i pe'i. Mate ya eno!

⁴⁰ Yo fede sa liuhwa'en.

Habahim mahudo'idi ya duidi sa lau ganamuli. Na tamana, tinana yo tau famuli watanna faihona ya auledi be sa lau tine'eu edi aba tolana bilina yai.

⁴¹ Ya abilau nimana yai na ya faliba iyen,
Talita, koum!

(Aniyona mate, “Tine'eu kiukiu, E falibam, ‘U obiyo!’”)

⁴² Hige walolona na ya laulau tiga. (Ena bolima mate 12). Laulau te debana yai edi no'o sa ofi.

⁴³ Yesu ya laugagayo'edi tabu sai, ena ti liba, yo ya falibadi bena sa fakalahe.

6

Nasaleta yai, Yesu sa Waiyo'o'en

Maleko 6:1-6

(Matiu 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Galili nu'una Yesu ya lau afulen na ya fuyo ena nu'u wananahana, Nasaleta. Yo fede ana hewahe-wali sa lau watan. ² Sabati yai ya lau fa'ata Diusi edi aba oi'oigogo lumana yai. Yo fede dodoga boludi sa no'o.*

Na tiyen,

Libadi te sai lisina yai ya sana taluhidi? Sibasiba sai ya felen be no'o abi'abidi ya lau ginauli?

³ In luma tau laulau ginauli, yo Maliya natuna! Tatasina mate: Diyemsi, Diyosepa, Diuda yo

* **6:2** Diusi edi aba oigogo lumana mate “sunagogo” e “synagogue.”

Saimon. Lolofuna mate maidada te miyamiya.
(*Paisowa 15:13*)[†]

Logena, ena nu'u dodogadi sa 'waiyo'o'en.

⁴ Yesu ya falibadi iyen,

Peloweta nu'u mahudo'ina yai sa fa'atitiyen.
In moho ena nu'u dodogadi yo afa efana yo ana
boga mate sa 'waiyo'o'en.

⁵ Hige gonowana no'o abi'abidi la'i i ginauli
ainiya. Tau lepalepa fisa moho nimana ya
tole lawedi hewadi yai be sa loholoho. ⁶ Yo fede ya
famala Yesu ena tauhiti pa'ana hige edi sunuma.

Yesu Tau Fa'ona Wasawasa 12 ya Duidi

Maleko 6:6b-13

(Matu 10:5-15; Luka 9:1-6)

Yesu ya ta'i'ili nu'u hesa - hesa be dodoga
ya fa'atadi. ⁷ Tau fa'ona wasawasa 12 ya
yoga gogonidima be dudulai ya feledi bena yaluwa
heyaheyayadi sa liba duidi. Yo fede luwaga -
luwaga ya fatamalidi.[‡] ⁸ Ya laugagayodi iyen,

Ami lau, tabu somo hesa au abi. Tu'e moho,
tabu kalahe, tobo e moni. ⁹ Sendolo au awai na
tabu luhuluhu hesa au abi.

¹⁰ Ya falibadi hinaga iyen,

Somo yai sa yoga hitinimiu, ai lumana ami
gogo ee-, ami aulaha boda. ¹¹ Yena ami mahano
ai taon hesa na dodoga hige ti yoga hitinimiu e
emi liba hige ti atahiyen nu'una ni au lau afulen.

[†] **6:3** Yesu ya pe'i mulina yai Diyemsi itete ya famala tau oi'oiliba
ba'isana Yelusalem yai. [‡] **6:7** Lausoiso i yai te, dudulai yo
gigibwali aniyodi gonogonowadi.

Ahemiu afusadi au oi luhiluhidi, haba ya famala edi heyaya aba ita lobahina.

¹² Habahim ya falibadi be sa lau dodoga sa guguyaidi na bena sa nuwabui. ¹³ Yaluwa heyahayayadi sa liba duidi yo tau asi'asiyebo oliwe masina yai sa fama'idi be sa loholoho.

Diyon Babasito ya Pe'i

Maleko 6:14-29

(Matiu 14:1-12; Luka 9:7-9)

¹⁴ Kin Heloda liba te ya atahiyen pa'ana Yesu hesana ya tadada nu'u ou'ouli yai yo fede haisa tiyen,

Diyon Babasito ya mwahuli fuyo logena gigibwali te ya abi be fafa'ilala ya lau ginauli.

¹⁵ Haisa hinaga tiyen,
In Ilaidiya.

Na haisa tiyen,
In doha peloweta haisa bwa'ibwa'idi.

¹⁶ Kin Heloda wasa ya atahiyen yo fede iyen,
Diyon Babasito gadona ha'a E ibo, mate ya mwahuli fuyo!

¹⁷⁻¹⁸ Ena fafatubu doha ite: Diyon Babasito Heloda ya fafaliba iyen,
Hige i dudulai bena hidam lahuna Helodiya u kamofahi!

Yo fede, Kin Heloda ya liba be Diyon sa faseni be sa falau deli.

¹⁹ Helodiya ya manabala Diyon lisina yai be bena ya wunui, in moho hige gonowana. ²⁰ Kin wa Diyon ya 'wasabuwen be ya bobodiyen. Ya sibai mate in doga dudulaina yo fatabu dogana. Diyon ena liba ya fanuha wananahaidi. In moho nuwana ya fai'abi pa'ana ponoli ha'a ya ginauli.

²¹ Fuya hesa lahuna Helodiya ena solasola ya lobahi mate Heloda ena fuya tubu nawalahina yai. Yo fede an'angogo ya ginauli be gabe-man la'ila'idi, hiyala baba'isadi yo Galili tefadi babadadi ya yoga gogoidima. ²² Helodiya natuna waihin§ ya laoma edi ya le'i, be Heloda yo ana taumana nuwadi sa amna. Yo fede ba'isa wa tine'eu ya faliba iyen,

Somo wa fanuha haba E felem.

²³ Ya liba dudulai tine'eu lisina yai iyen,

E angwala mate yena em fanuha somo wa libaen haba E felem. Yena uwen, em nu'u tefana u daili be u felegu, mate gonowana!

²⁴ Yo fede tine'eu wa ya lau tinana ya fati'oi iyen,
Tinagu somo haba E an'etai?

Tinana alinana ya bui iyen,
Diyon Babasito kuluna u an'etai.

²⁵ Tine'eu wa ya fabelele ya fuyo ba'isa lisina be iyen,

E fanuha bena aho te, Diyon Babasito kuluna ai gaeba wa felegu!

§ 6:22 Helodiya natuna hesana “Salome.”

²⁶ Kin nuwana ya heyaya, in moho hige gonowana ena nuwatuhu i 'waiyo'o'en pa'ana ena angwala ha'a ya ginaulidi ana taumana matadi yai. ²⁷ Yo fede gati hesa ya fatamali ya lau deli yai be Diyon gadona ya ibo motu, ²⁸ habahim gaeba yai kuluna ya abiyama be tine'eu ya felen. Na ya lawen be tinana ya felen.

²⁹ Wasana sa atahiyen be ana hewahewali sa lau silanna sa abi be sa bo'usai.

Dodoga 5,000 Yesu ya Fakalahedi

Maleko 6:30-44

(Matiu 14:13-21; Luka 9:10-17; Diyon 6:1-14)

³⁰ Tau fa'ona wasawasa sa fuyoma be ma'edi Yesu sa fa'oigogo be somo sa ginaulidi yo edi lau fa'ata wasadi ena sa liba. ³¹ Yesu ma'ana hewahewali hige edi solasola haba ti kalahe pa'ana dodoga boludi sa lau yo sa laoma. Yo fede iyebom,

Ta lau nu'u laulau gesa yai, be ainiya au anyawasi.

³² Yo fede waga yai sa awa modigafu na sa lau ati'atipu hesa yai. ³³ In moho dodoga boludi sa ita lobahidi be taon mahudo'idi yai sa tafo bwa'ibwa'i be sa mahano bwa'i. ³⁴ Waga ya mahano Yesu ya tulube'u yo fede baiwa ya itadi be ya nuwatohatohaedi. Pa'ana ita'itadi doha sipi hige tau ita watanidi na sa laulau koko. Logena ginauli boludi ya fatubu ya fatalahadi.

³⁵ Ya maimailafi yo fede tau famuli watanina sa laoma lisina be tiyen,

Ita itete balabala gaibu yai. ³⁶ Dodoga te u duidi ti lau nu'u mulimulina yai kalahe adi ti unedi.

37 Na Yesu alinadi ya bui iyebom,
Umi kalahe au feledi.

Tiyen,

Wa fanuha bena siluba handele luwaga 'e
abidi be fwalawa 'e unedi na 'e fakalahedi?

38 Yo fede Yesu ya fati'oidi iyen,
Fwalawa fisa? Haga au lau au yo'o.

Sa yo'o be sa fuyoma tiyen,
Fwalawa faligigi yo hama luwaga.

39 Yesu ya libalau tau famuli watanina lisidi iyen
Dodoga au falibadi, be ti ta'ai pwalupwaluidi ai
hawahawa.

40 Yo fede haisa oulidi 100 sa ta'ai, na haisa
oulidi 50. 41 Habahim Yesu fwalawa faligigi yo
hama luwaga ya abidi na ya ita'ita hasa galewa
na ya faloholohodi. Fwalawa ya ifidi, na hama
luwaga ya kampwaidi be tau famuli watanina ya
feledi sa soiyedi dodoga mahudo'idi lisidi yai.

42 Mahudo'idi sa kalahe be bogadi sa yahayaha.

43 Habahim tau famuli watanina fwalawa yo hama
antoledi sa tano gogoidi be noho 12 sa famohafudi.

44 Tatau sa fakalahedi ou'oulidi 5,000.*

Yesu ya Laulau Gabogabo Hewana yai

Maleko 6:45-52

(Matiu 14:22-33; Diyon 6:15-21)

45 Yesu tau famuli watanina ya duidi be feula
waga yai sa awa na sa dohe Betesaida. Na muli

* **6:44** Tatau mahudo'idi 5,000. Wawaya yo wawahin hige ti
fatilidi.

yai baiwa ya duidi. ⁴⁶ Ya lauto'iyedi mulina yai, ya finahe hasa tu'a yai be ya lau'u'ula.

⁴⁷ Toutou bulu yai mate waga ha'a gabogabo atipuna yai, na Yesu mate iyabona fote yai. ⁴⁸ Tau famuli watanina ya itadi mate sa fulufuluga afuledi bena waga sa lefa'en pa'ana hwayau sa tulu matai. Hola hige i ifi tatatali, gabogabo hewana yai ya lau lisidi. Bena ya bayawaidi, ⁴⁹ na sa ita'ita lau be sa ita gabogabo hewana yai ya laulau. Edi nuwatuhu bena haga ona'onaha, be sa 'wala'walau.

⁵⁰ Mahudo'idi sa ita be sa 'wasabu wananaha.

Yo fede Yesu ya libalau lisidi iyebom,

Nuwamiu ti adidili! Tabu au 'wasabu, Yau!

⁵¹ Yo fede ya awalau waga yai na hwayah-wayau ya towa motu. Tau famuli watanina edi no'o sa ofi. ⁵² Nuwadi sa lau fabui homodi, pa'ana 5,000 ya fakalahedi aniyona wananahana hige ti nuwatu lobahi.

*Genesaleta yai Yesu Tau Asiyebo ya Faloholohodi
Maleko 6:53-56
(Matiu 14:34-36)*

⁵³ Sa dohe Genesaleta nu'una yai, amainiya edi waga sa ankai. ⁵⁴ Sa tulube'u, yo fede dodoga Yesu sa ita lobahi. ⁵⁵ Wasana sa atahiyen in somo yai, mate feula sa lau nu'u ou'ouli yai be tau asi'asiyebos edi aba laulau eno yai sa baheidima lisina. ⁵⁶ Yena Yesu ya lau luma yai e taon yai e nu'u mulumulidi yai, tau asi'asiyebos sa lawedi maketi yai be sa an'etai bena ena leli duduna moho sa abi'ina. Salumadi ena leli sa abi'ina mate sa loholoho.

7

Hitihalo Lau Fa'atana
Maleko 7:1-13
(Matiu 15:1-9)

¹ Falesiya yo laugagayo tau lau fa'ataenna hahaisa Yelusalem yai sa laoma be sa fa'oigogo Yesu lisina yai. ² Yesu tau famuli watanina haisa sa kalakalahe ma nima bidabidadi. Falesiya sa ita faheyayadi pa'ana edi laulau hige ti falau watan. ³ Falesiya yo Dusi mahudo'idi ibege ti kalahe gaibu, yena afa wahawahadi edi laulau sa laulauwedi be nimadi sa kaisudi, mate haba sa kalahe. ⁴ Yena ai maketi sa fuyoma edi abi'abi sa falau watan be nimadi sa kaisudi, haba sa kalahe. Yo kaputi, gulewa, gaeba yo aba kalakalahe ginaulidi bena sa kaisudi.*

⁵ Yo fede Falesiya yo laugagayo tau lau fa'ataenidi Yesu sa fati'oi tiyen,

Sidohana be tau famuli wanim hige wahawahada edi laulau ti lau watanidi na ma nima bidabidadi sa kalahe?

⁶ Yesu alinadi ya bui iyen,

Umi dodoga bwalabwalamiu! Isaiya ya liba dudulai fuyana ya libaemiu, ena uli'uli yai iyebom, “Yaubada, iyen,

‘Nuwa maitimiu yai GUYAU ami fadebasae.

⁷ Yo ita eda laugagayo moho dodoga ami fata-lahadi!” *(Isaiya 29:13)*

* **7:4** Uli'uli haisa yai, “aba eno” sa tole hinaga.

⁸ Yaubada ena laugagayo ami tole hudo'iyedi na dodoga edi lau fa'ata ami lau watanidi.

⁹ Yesu ya falibadi iyen,

Yaubada ena laugagayo ami 'waiyo'o'en, na emi lau fa'ata bena ami lau watanidi. Hige i loholoho!

¹⁰ Yo fede Mose ya falaugagayodi iyen, “Tamam yo tinam u fa'atitiyedi. Yena sai tinana e tamana ya liba faheyayadi dogana bena sa wunui.”

¹¹⁻¹² In moho emi lau fa'ata yai auwen, “Yena sai hige i fanuha bena tinana e tamana i saguhidi haba ena aba anfale ya libaen iyen, ‘Ite Koban (aniyona mate Yaubada ena ainauya), be tamana yo tinana ibege i saguhidi.”

¹³ Laulaudi te debadi yai Yaubada ena liba ami kaiwegowegogo'en pa'ana abi'abi ou'ouli ami ginaulidi doha itete, be emi lau fa'ata ami fapaisowadi dodoga lisidi yai.

Somo Haba Doga ya Fabida Ginaulina.

Maleko 7:14-23

(Matiu 15:10-20)

¹⁴ Yesu, baiwa ya yoga fafuyodima lisina be iyen,

Mahudo'imiu, au ata'atahi haba ami sibai,

¹⁵ kalahe ami an, ibege i fabidahemiu. Na liba heyahayadi mo'amiu yai ami libalibaedi mate iti logedidi haba sa fabidahemiu. ¹⁶ Au ata'atahi komakoman!†

† **7:16** Uli'uli haisa yai mate, lausoiso i te hige ti uli.

¹⁷ Baiwa ya lau afulen, na ya lau luma ganahewana habahim tau famuli watanina heyaheyasonna te aniyona sa fati'oi.

¹⁸ Yesu alinadi ya bui iyen,

Umi hola ma nuwa supusupumiu! Sidohana be hige au nuwatuhu lobahi? Hige somo ganamuli yai i luhulau dogo ganahewana haba i fabida,

¹⁹ pa'ana ya lau boga yai moho be ya kalamahano fuyo. Hige i luhulau nuwanuwana.

(Liba te debana yai Yesu iyen, “Kalahe mahudo'idi ibege ti fabidaheda.”) *(Paisowa 10:15)*

²⁰ Na hinaga ya liba iyen,

Somo dogo ganahewana yai ya hala liwa'en mate logena ya fabida. ²¹ Pa'ana dogo nuwana ganahewana yai, be nuwatuhu heyaheyayadi sa kalamahano doha:

nuwatuhu heyaheyayadi,
luma gwa'u hudo'i - hudo'i,
angafu,

aiyunu,

doga hesa lahuna ma'ena sa luma gwa'u, *(Le-witikusi 20)*

²² anduma,

laulau heyaheyaya,

laulau bwalabwala,

luma gwa'u nuwanuwatuhudi,

nuwa ela'ela,

lau mwanunu,

nuwa saesae,

yo nuwatuhu yauyaule-,

²³ Ginauli

heyaheyayadi mahudo'idi te, mate ganahewadi yai sa laoma be sa fabidaheda.

Waihin Hesa ena Sunuma
Maleko 7:24-30
(Matiu 15:21-28)

²⁴ Galili nu'una Yesu ya lau afulen na ya leu Taya nu'una. Ya mahano lau mate ya lau luma hesa ganahewana pa'ana hige i fanuha bena sai i sibai mate in amainiya. In moho hige gonowana i miya alasimo. ²⁵ Yaluwa heyaheyayana mate waihin hesa, natuna waihin ganahewana yai. Waihin wasa ya atahiyen mate Yesu ya laoma, yo fede ya lau be ya hoba lidi ahena yai. ²⁶ In mate Giliki Waihinina Fonika Nu'una yai ya tubu, Siliya ganahewana yai. Yesu ya an'etai bena yaluwa heyaheyayana natuna ganahewana yai ya liba dui.

²⁷ Yo fede Yesu iyen,

Hola wawaya ti kalahe bwa'i! Hige i lohohoho bena wawaya adi kalahe ta peidi be 'wayowa ti anidi. *(Paisowa 10:28-29 yo 15:8-9)*

²⁸ Waihin Yesu alinana ya bui, iyen,

Ba'isa, wawaya adi mapula tebolo ubuna yai haba 'wayowa sa anidi!

²⁹ Yo fede Yesu ya libalau waihin lisina iyen,

Em bui ni debana yai u fuyo em luma, haba wa fawananaha mate yaluwa heyaheyayana natum ganahewana yai ha'a ya kalamahano.

³⁰ Ya mahano fuyo mate natuna ena aba laulau eno yai Yaluwa heyayana ha'a ya lau afulen.

Taumoho Do'odo'ona
Maleko 7:31-37

³¹ Taya Nu'una Yesu ya lau afulen na ya lau Sidon be Dekapolisi † eda'edana ya lau watan ya lau Galili Gabogabona. ³² Amainiya taumoho hudo'i beya tuituina yo libaliba gesana dodoga sa leyama lisina. Yesu sa an'etai bena nimana ya tole lawen ai hewana. ³³ Yo fede dodoga pwaludi yai, ya foya hudo'iyen be nimana gigidi ya tole lawedi beya sogona yai. Habahim ya kaniso na ya abilau lelona yai. ³⁴ Na Yesu ya ita'ita hasa galewa yo fede ya nahasi iyen,

Haa-, Efata!

(Diusi alinadi yai, aniyona mate “Beyam ti ta'afasi!”)

³⁵ Yo fede taumoho wa beyana sa ta'afasi yo liba ya libaedi mate sa dudulai. ³⁶ Muliyai Yesu dodoga ya falibadi iyen,

Tabu au fatala libalibaen.

In moho sa fatala libalibaen.

³⁷ Salumadi sa atahiyen sa no'o wananaha tiyen, Somo mahudo'ina ya ginauli sa loholoho! In gonowana tau beya tuitui ya faloholohodi be beyadi sa ta'afasi yo tau libaliba gesa sa libaliba!

8

Dodoga 4,000 Yesu ya Fakalahedi

Maleko 8:1-10

(Matiu 15:32-39)

† **7:31** Dekapolisi aniyona mate “Taon Safuhudohudo'i” Giliki alinadi yai.

¹ Lahaidi yai ni baiwa hesa ya fa'oigogoma, mate hige adi kalahe. Yo fede Yesu ana hewahe-wali ya yogaidima na iyen,

² Dodoga te, E fanuwatohatohaedi, na adi kalahe sa ofi, pa'ana lahai faihona ma afa haidagu. ³ Yena E duidi sa lau edi luma ma guliyamdi haba matadi sa kwadekwade ai eda'eda pa'ana haisa adi eda sa lofa.

⁴ Tau famuli watanina sa fati'o tiyen,

Ai malatupwam te haba ai somo kalahe te lobahi be te fakalahedi?

⁵ Yesu ya fati'oidi iyen,

Fwalawa fisa lebemiu yai?

Alinana sa bui tiyen,

Faligigi luwaga mohoh.

⁶ Dodoga ya falibadi be sa ta'ai tanohi yai. Habahim fwalawa faligigi luwaga ya abidi na Yaubada ya lauto'iyen. Ya ifidi na tau famuli watanina ya feledi be sa soiyedi baiwa lisidi yai. ⁷ Hama fisa Yesu ya abidi na Yaubada ya lauto'iyen be tau famuli watanina ya feledi sa soiyedi hinaga. ⁸⁻⁹ Mahudo'idi sa kalahe be bogadi sa yahayaha. Ou'oulidi doha 4,000. Adi antole sa tanogogondi be noho faligigi luwaga sa famohafudi. Habahim Yesu ya duidi be sa lau. ¹⁰ Na ma'ana hewahewali waga yai sa lau Dalamana nu'una.

Falesiya No'o Abi'abidi sa Fanuha

Maleko 8:11-13

(Matiu 16:1-4)

¹¹ Falesiya edi fanuha bena Yesu sa fasai buluhi yo fede sa laoma be sa fati'oi bena galewa fafa'ilalana ya fa'itadi. ¹² Yo fede Yesu ya nahasi na iyebom,

Sidohana be hiti te ami fanuha bena fafa'ilala E ginauli be ami ita? E faliba dudulaimiu mate ibege la'i ya ginauli.

¹³ Yo fede ya lau afuledi na ya awa waga yai be sa lau gabogabo tefana.

Falesiya yo Heloda adi Yisti

Maleko 8:14-21

(Matiu 16:5-12)

¹⁴ Tau famuli watanina nuwadi sa fui be hige fwalawa adi ti abi fa'ouli. Esega dumaduma mate waga yai. ¹⁵ Yesu ya falibadi iyen,

Au ita komakoman! Falesiya yo Heloda adi yisti ibe au abi.

¹⁶ Liba wa ibodi sa fafadosi tiyen,

Nuwana fwalawa hige la'i ta abi, logena ya liba doha.

¹⁷ Edi nuwanuwatuhu, mate Yesu ha'a ya sibai yo fede ya fati'oidi iyen,

Pa'ana somo ami liba auwen, "Hige ama fwalawa?" Hige somo au nuwatuhu lobahi, Nuwanuwamiu sa po'i?!

¹⁸ Matamiu yo beyamiu na hige hola somo au ita yo au atahi lobahi. Nuwamiu sa fui ¹⁹ Fuyana fwalawa faligigi E ifidi dodoga 5,000 adi, an'an

otafahidi ami tanogogo mate noho fisa ami famohafudi?

Alinana sa bui tiyen,
Noho safuhudohudo'i luwaga.

²⁰ Na Yesu ya fati'o boda iyen,
Fuyana fwalawa faligigi luwaga E ifidi dodoga
4,000 adi, mate antoledi ami tano gogoidi be
noho fisa ami famohafudi?

Alinana sa bui tiyen,
Noho faligigi luwaga.

²¹ Yo fede Yesu ya fati'oidi iyen,
Na sidohana be hige au nuwatuhu lobahi?

Taumoho Mata Toutouna Betesaida yai
Maleko 8:22-26

²² Betesaida nu'una yai sa laoma yo fede
dodoga haisa amainiya taumoho mata toutouna
sa leyama Yesu lisina be sa an'etai bena ya
abi'ina. ²³ Yesu taumoho wa ya abi nimai be ya
foya hudo'i yen tefa hesa yai. Matana ya kanisoidi,
na muli yai ya abilau tauna yai na iyen,
Somo la'i wa ita, e hige'e?

²⁴ Taumoho wa ya ita'ita hasa na iyen,
Ii-, dodoga E itadi doha oyagi sa laulau tiga.

²⁵ Yesu nimana ya tole fuyoi taumoho matana
yai. Habahim matana sa nega be ginauli ya
ita lobahidi. ²⁶ Ya faliba iyen,
Tabu u fuyo duhu la'i yai.

Habahim ya dui.

Pita Iyen, “Yesu Mate Keliso!”

Maleko 8:27-30

(Matiu 16:13-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Habahim Yesu yo tau famuli watanina sa lau luma haisa Sesaliya Filipino sadaina yai na eda'eda yai ya fati'oidi iyen,
Dodoga haba tiyen, “Yau sai?”

²⁸ Yo fede tau famuli watanina tiyen,
Dodoga haisa tiyen, “Um Diyon Babasito.”
Haisa tiyen, “Um Ilaidiya,” na haisa tiyen, “Um mate peloweta hesa.”

²⁹ Be ya fati'oidi iyen,
Na umi haba auwen, “Yau sai?”

Alinana, Pita ya bui,
Um mate Keliso, Yaubada ena Fasinabo Dogana.*

³⁰ Yesu ya laugagayo'edi, iyebom,
Ami nuwa gado. Tabu au fatala libalibaegu.

Yesu Ena Pe'i ya Liba Bwa'iyen

Maleko 8:31-9:1

(Matiu 16:21-28; Luka 9:22-27)

³¹ Yesu ya fatubu tau famuli watanina ya fa'atadi iyen,
Doga Natuna haba kamkamna boludi ya fahoinadi. Haba babada yo tau antalasang baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataena sa

* **8:29** Alina dimdim yai, Keliso aniyona mate Messiah e Yaubada ena Fasinabo Dogana.

'waiyo'o'en. Haba sa wunui na lahai faihona ai mulidi ya mwahuli fuyo.

³² Liba te Yesu ya dede faneganega. Yo fede Pita ya foya hudo'iyen, be ya liba su'ui. ³³ In moho, Yesu ya timuli bui ana hewahewali lisidi, na ma liba su'u hinaga, In ya libalau Pita lisina, iyebom,

Satani, u lau afulegu! Em nuwanuwatuhu doha dodoga edi nuwatuhu. Hige Yaubada ena nuwatuhu!

³⁴ Habahim tau famuli watanina yo baiwa ya yoga gogondima lisina be ya falibadi iyebom,

Yena sai ya famuli watanigu ginauli mahudo'idi ti otawa. Ena kolosi moho i bahei na i lau watanigu. ³⁵ Yena sai ena mwahuli ya modemode'en, mate ibege ana loge. Na sai ena mwahuli ya nuwa afulen, yau debagu yai yo wasa lohohona debana yai mate haba ya mwahuli. ³⁶ Ibe sai tano'ubu nuwanuwatuhudi moho ya modemode'edi, na yaluwana hige i nanabuwen ai somo haba dudulai ya abi?

³⁷ Somo haba doga ya ginauli be yaluwana ya une fafuyo? ³⁸ Umi mate tau muli suhasuha Yaubada matana yai. Lahai pilipilidi yai te yena hiti heyahayayadi ganahewadi yai sai ya taumayamaya'egu yo egu liba hinaga ya taumayamaya'en, mate Doga Natuna haba ya taumayamaya'en ena fuya laoma yai maidana anelu tabudi Tamada ena namanamali yai. *(Delamaiya 3:8)*

9

¹ Yesu ya falibadi iyen,

E faliba dudulaimiu mate salumadi haisa ibege ti pe'i ee-, Yaubada Aba Ba'isa ma gigibwalina ya laoma sa ita.

Yesu Nenena ya Bui

Maleko 9:2-13

(Matiu 17:1-13, Luka 9:28-36)

² Lahai faligigi esega mulidi yai Pita, Diyemsi yo Diyon, Yesu ya foya hudo'iyedi be sa lau tu'a lofalofana yai. Sa ita'ita lau na Yesu nenena ya lau hudo'i. ³ Ana leli sa kafu wananaha be sa famata an'an. Hige gonowana tano'ubu yai te sai la'i i ankaisu be ti kafu doha. ⁴ Yo fede Ilaidiya yo Mose sa taumahata be ma'edi Yesu sa libaliba.

⁵ Pita iyen,

Tanuwaga, ya loholoho wananaha be ai amaite'! Haba gwa'u faihona 'e ginaulidi. Um em, Mose ena, yo Ilaidiya ena.

⁶ (Sa 'wasabu wananaha be Pita ya libaliba gaibu.)

⁷ Habahim yada ya laoma be ya fakoudi na ganahewana yai alina hudo'i sa atahi iyen,

Itete Natugu, E fanuha wananahai. Au ata'atahi lau lisina!

⁸ Yo fede sa ita'ita asi'asi na hige sai la'i ti ita. Yesu moho ma'edi.

⁹ Tu'a yai sa letama, Yesu ya laugagayo'edi iyen, Somo ami ita tabu sai la'i au faliba ya lau wee-, Doga Natuna ya obiyo fuyo pe'i yai.

¹⁰ Ena laugagayo sa lau watan na iti ibodi moho sa lau fadosi tiyen,

“Obiyo fuyo pe'i yai” aniyona somo?

¹¹ Yo fede Yesu sa fati'oi, iyen,
Sidohana be laugagayo tau lau fa'ataenna
tiyen, “Ilaidiya haba ya laoma bwa'i?”

¹² Alinadi ya bui iyen,
Mo'isa, Ilaidiya haba ya bwa'i, be ginauli
mahudo'ina ya faloholoho bodai. Buka Tabuna
yai sa libaen mate, “Yau, Doga Natuna,
haba E ankamkamna su'usu'u yo haba sa
'waiyo'o'egu?” ¹³ E falibamiu mate Ilaidiya
ha'a ya laoma be dodoga sa fahisu faheyaya*
doha Buka Tabuna ya libaen. (*Matiu 17:13; 1
Kin 19:1-10*)

Keliso ena Gigibwali yai, Gwama Kiukiu ya Faloholoho

*Maleko 9:14-29
(Matiu 17:14-21; Luka 9:37-43a)*

¹⁴ Fuyanna Yesu ma'ana hewali faihona tu'a yai
sa fuyoma baiwa la'ila'i haidadi sa gana fata'i'ilidi
na maidadi laugagayo tau lau fa'ataenidi sa
faifaibayaho sa itadi. ¹⁵ Maihalana yai baiwa
Yesu sa ita be sa tauhiti. Sa lautafu lau lisina be sa
lauto'iyen.

¹⁶ Yesu ana hewahewali ya fati'oidi, iyen,
Somo ami faibayaho'en maidamiu dodoga ni?

¹⁷ Taumoho hesa pwalu yai, iyen,
Tanuwaga, natugu E leyama lisim pa'ana
yaluwa heyahayana lisina yai be hige i libal-
iba. ¹⁸ Yena ya luhufi haba ya lofe lidiyen ai

* **9:13** Aniyona mate, Diyon Babasito sa wunui.

tanohi yo ya gwasagwasa pulo na mo'ana ya nalididi'i yo tauna sa si'ololo. Am hewahewali E falibadi bena sa liba dui. Na hige gonowadi.

¹⁹ Yesu dodoga ya falibadi, iyen,
Gwama ni au leyama lisigu. Tau kawawananaha gesa hitimiu, hige emi sunuma. Ai lisimiu haba E miya lofana doha somo? Ma fisa haba emi mwahu E bahei?

²⁰ Yo fede sa leyama lisina. Maihalana yai Yaluwa heyaheyayana ya ita'ita lau be Yesu ya ita yo fede yaluwa ni, gwama ya pei lidiyen tanohi yai be ya tapitapi pili yo ya gwasagwasa pulo.

²¹ Yesu ya fati'oi iyen,
Atasina yai ya fatubu?

Gwama tamana iyen,
Ma kiukiuna ya fatubu. ²² Fuya ou'ouli ya pei lawen ai oyagi ala'alana yo ai ho'owa be bena ya wunui. Aee-, yena gonowam u nuwatohato-haimai be u saguhimai.

²³ Yesu iyen,
Sidohana be wa liba, uwen, “Yena gonowam?” Tau sunuma gonowana ginauli mahudo'idi ya ginaulidi.

²⁴ Yo fede gwama tamana ya yoga lau, iyen,
E kawawananaha! In moho egu kawawananaha hige i la'i, be u saguhigu.

²⁵ Pwalu ya su'usu'uma Yesu lebena yai yo fede ya libalau yaluwa heyaheyayana lisina iyen,

Um yaluwa do'odo'ona yo libaliba gesana, E falibam gwama ni u kalamahano afulen na tabu u luhu fuyoi.

²⁶ Yaluwa heyaheyayana ya 'wala'ui na gwama ya kamfafatabubu na ya kalamahano. Gwama ita'itana doha doga pe'ipe'ina be mahudo'idi tiyen,

Ha'a ya pe'i!

²⁷ Yesu ya abilau gwama nimana yai be ya fa'obiyo.

²⁸ Habahim, sa lau luma ganahewana na ana hewahewali sa fati'o modigafui,

Sidohana be yaluwa heyaheyayana ni hige ai liba dui?

²⁹ Yesu iyen,

Hige somo la'i gonowana. Lau'u'ula moho gonowana yaluwa heyaheyayadi doha ite ya duidi sa lau ganamuli.†

Yesu ena Pe'i ya Libaen Bodai

Maleko 9:30-32

(Matiu 17:22-23; Luka 9:43b-45)

³⁰ Nu'u ni sa lau afulen na sa lau Galili. Yesu hige i fanuha bena sai hesa i sibai mate in somo yai,

³¹ pa'ana tau famuli watanina, ya fatalahadi. Ya libalau lisidi iyebom,

Doga Natuna haba sa fele lawen dodoga dodoga nimadi yai, be sa wunui na lahai fafaihonana yai haba ya mwahuli fuyo.

† **9:29** Lausoi hahaisa tiyen: “Lau'u'ula yo anhuri ibodi gonowadi haba ginawuli te ya duidi sa lau ganamuli.”

³² In moho liba te aniyona hige ti nuwatuhu lobahi. Sa 'wasabu be hige ti fati'oi.

Sai Mate ya Hasai Wananaha?

Maleko 9:33-37

(Matiu 18:1-5; Luka 9:46-48)

³³ Kapanayum nu'una yai sa mahano lau be sa lau luma ganahewana. Habahim Yesu tau famuli watanina ya fati'oidi iyebom,
Eda'eda yai somo ami faibayaho'en?

³⁴ In moho hige alinana ti bui pa'ana eda'eda yai ibodi sa faifaibayaho mate sai haba ya hasai wananaha. ³⁵ Yesu ya ta'ai na habahim ana hewahewali safuhudohudo'i luwaga ya yoga gogondima na ya falibadi iyen,

Yena sai ya fanuha ya bwa'i mate bena ya mulita wananaha yo in mate dodoga mahudo'idi edi tau lau fayofayo.

³⁶ Yo fede wawaya kiukiu hesa ya fa'obiyo ati'atipudi yai. Ya fagado bainewa'en na ya falibadi iyen,

³⁷ Sai la'i hesagu yai wawaya doha itete ya yoga hitin mate,
yau hinaga ya yoga hitinigu,
yo sai ya yoga hitinigu,
mate tau fatamaliguma hinaga ya yoga hitin.
Hige ibogu moho!

Sai ya Fanuhada, Mate Eneheda

Maleko 9:38-41

(Luka 9:49-50)

³⁸ Diyon ya libalau Yesu lisina iyen,

Tanuwaga, dogana hesa 'e ita hesam yai demoni ya liba duidi. Yo fede 'e lau biliyen pa'ana in hige i laulau watanida.

³⁹ Yesu ya falibadi iyen,

Tabu au lau biliyen pa'ana hige sai la'i no'o laulaudi hesagu yai i lau ginauli na haba feula i liba faheyayagu. ⁴⁰ Sai hige i 'waiyo'o'eda mate eneheda. ⁴¹ E faliba dudulaimiu mate yena sai ho'owa ya felemiu, pa'ana umi enehegu, haba maisana ya abi.

Sunuma ana Lau'ita

Maleko 9:42-50

(Matiu 18:6-9; Luka 17:1-2)

⁴² Yena sai hesa wawaya kiukiu ya foya ponoli be ena sunuma ya fagogoma, loholohona mate dogana ai gadona ume'ehu la'ila'i sofana habahim fakapulolona ai gabogabo.

⁴³ Ibe nimam hesa ya falau ponom be heyaya wa ginauli u ibo motu! Ya loholohona ma nima ese'esegam, haba wa mwahuli. Hige i loholoho ma nima luwaluwagam sa lawem oyagi ala'alana hige anadan.

⁴⁴ Amainiya, hulohulo ibege ti pe'i
yo oyagi ala'alana ibege ti fatuwa funuhi.†

⁴⁵ Na ibe ahem hesa ya falau ponom be heyaya wa ginauli, u ibofahi! Ya loholoho ma ahe ese'esegam, haba wa mwahuli. Hige i loholoho bena ma ahe luwaluwagam sa pei lawem ai oyagi ala'alana.

⁴⁶ Amainiya hulohulo ibege ti pe'i

† **9:44** Uli'uli haisa yai mate, lausoisoi 44 yo 46 hige ti uli.

yo oyagi ala'alana ibege ti fatuwa funuhi. §

⁴⁷ Yo ibe matam hesa ya falau ponom be heyaya wa ginauli u limofahi! Ya loholohona ma mata ese'esegam, haba wa lau Yaubada Aba Ba'isa. Hige i loholoho ma mata luwaluwagam sa pei lawem ai oyagi ala'alana.

⁴⁸ Amainiya hulohulo ibege ti pe'i
yo oyagi ala'alana ibege ti fatuwa funuhi.

⁴⁹ Doga mahudo'ina haba sa fa'a'a doha anta-lasam sa fa'a'a alita yai. * (*Lewitikusi 2:13 yo Namba 18:19*)

⁵⁰ Alita mate ya loholoho in moho yena am-nana ya ofi haba sidohana em fafa'alita fuyoina? Alita ai nuwamiu i ota, na au miya gogo, ma nuwa esegamiu.

10

Tausoho Lau Fa'atana

Maleko 10:1-12

(Matiu 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Habahim Yesu Kapanayum nu'una ya lau afulen na ya lau Diudeya Nu'una yai be Diyodan Ho'owana ya gayo dohe. Ena laulau mate fuya ou'ouli baiwa ya fa'oigogoma lisina haba ya fafatalahadi. ² Falesiya haisa Yesu sa anpate bena sa fasai buluhi, be sa fati'oi tiyen,

Eda laugagayo ya libaen, taumoho lahuna gonowana ya tausoho'en?

³ Alinadi Yesu ya bui iyen,

§ **9:46** Uli'uli haisa yai mate, lausoiso i 44 yo 46 hige ti uli. * **9:49** Alita kalahe edi ota ya falofa be tabu i heyaya. Edi nu'u yai, alita sa fapaisowa doha aite'i, ni'a sa asuidi.

Mose laugagayo somo ya felemiu?

⁴Tiyen,

Mose dudulai taumoho ya felen, be tausoho pepana ya uli na habahim lahuna ya dui. *(Diutelonomi 24:1-4)*

⁵Yesu ya falibadi iyen,

Mose laugagayo te ya uli enehemiu pa'ana nuwamiu sa po'i. ⁶“Fatubu yai Yaubada dodoga ya ginaulidi, taumoho yo waihin. ⁷Logena taumoho haba tinana yo tamana ya lau afuledi na ma lahuna sa miya esega, be sa famala esega. ⁸Be iti hige luwaga na sa famala esega.” *(Aba Fatubu 2:24)*

⁹Somo Yaubada ha'a ya falau esegahi mate dogo ibege i fatausohodi.

¹⁰Yesu ma'ana hewahewali sa fuyo luma ganahewana habahim liba wa aniyona sa fati'oi. ¹¹Ya falibadi iyen,

Taumoho lahuna ya tausoho'en be waihin hesa ya fai mate luwagadi ni ponoli sa ginauli.

¹²Gonogonowana doha waihin lahuna ya tausoho'en na taumoho hesa ya fai mate sa ponoli.

Yesu ena Loholoho Wawaya ya Feledi

Maleko 10:13-16

(Matiu 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³Dodoga haisa wawaya sa ledima Yesu lebena bena ya abi'onadi na tau famuli watanina sa sagasagaliyedi. ¹⁴Yesu ya itadi be manana ya bala. Yo fede ya libalau tau famuli watanina lebedi iyen,

Wawaya ti laoma lisigu. Tabu au gududi, pa'ana Yaubada Aba Ba'isa mate dodoga doha wawaya itete, enehedi. ¹⁵ Yena sai ya kawawananaha doha wawaya haba Yaubada Aba Ba'isa ya luhufi.

¹⁶ Habahim wawaya ya labadi na nimana ya tole hewadi yai be ena loholoho ya feledi.

Tau Fagogo Dogana

Maleko 10:17-31

(Matiu 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Yesu eda'eda yai ya laulau na taumoho hesa ya lautafotafoma be nuwanuwana yai ya tulibono na ya fati'oi iye,

Tanuwaga loholohona, somo haba E ginauli be mwahuli hige ofina E lobahi?

¹⁸ Yesu iyebom,

Sidohana be wa kawa loholoho'egu? Hige sai la'i i loholoho doha Yaubada. ¹⁹ Laugagayo mate ha'a wa sibaidi:

Tabu u aiyunu; tabu doga hesa lahuna ma'em au eno bili; tabu u angafu; tabu u lau bwalabwala; tabu bwalabwala yai hidam ena ginauli hesa u abi. Tamam yo tinam bena wa fa'atitiyedi. *(Au'aulaha 20)*

²⁰ Taumoho iye,

Tanuwaga, ma wawayagu na ya laoma be aho ite mate laugagayodi ni E laulau watanidi.

²¹ Yesu ma gadosisina ya mainene lau lisina, na iye,

Ginauli esega moho hige u ginauli. U fuyo be em ginauli mahudo'idi u une'unedi na monidi tau gogo gesagesa u feledi. Na u lau watanigu. Ai Galewa haba wa fagogo.*

²² Liba ni ya atahiyen yo fede ma nuwa heyayana ya aulaha. Pa'ana ya fagogo wananaha.

²³ Yesu ya ita'ita lau ana hewahewali lebedi na ya falibadi iye,

Yaubada Aba Ba'isa luhuluhu launa mate tau fagogo lisidi yai ya pili.

²⁴ Tau famuli watanina liba ni sa atahi be sa tauhiti. Na Yesu ya falibadi iyen,

Nanatugu, Yaubada Aba Ba'isa luhuluhu launa mate ya pili wananaha. ²⁵ Kamela hige gonowana ai diu galina i luhulau! Haba ya tala'afi. Gonogonowana doha, tau fagogo hige gonowana i luhulau Yaubada ena Aba Ba'isa. (*Matiu 13:22*)

²⁶ Yo fede tau famuli watanina aluwadi sa poti-fahi be sa fati'o fuyo'idi tiyen,

Sai haba ya mwahuli?

²⁷ Yesu ya ita'ita lau lebedi na iyen,

Dodoga hige gonowadi. In moho Yaubada gonowana ginauli mahudo'idi ya ginaulidi.

²⁸ Pita iyen,

Wa sibai mate ginauli mahudo'idi 'e lau afuledi na 'e lau watanim.

* **10:21** Uli'uli beyabeyana haisa tiyen, “Em kolosi u bahei na u famuli watanigu.”

²⁹ Yesu iyen,

Wananaha, E falibamiu. Yena sai ena nu'u, haidana, lolofuna, tinana, tamana, nanatuna e ena gabu ya lau afuledi Yau debagu yai yo wasa loholohona debana yai, ³⁰ haba loholoho ya fahoina. Haba ena luma, haidana, lolofuna, afa tinana, nanatuna yo ena gabu sa ouli wananaha. Haba ya ankamkamna hinaga na fuya matada yai haba mwahuli hige ofina ya lau lobahi. ³¹ Salumadi sa bwa'i haba sa mulita yo salumadi sa mulita haba sa bwa'i.

Yesu ena Pe'i, Fuya Fafaihonana ya Libaen

Maleko 10:32-34

(Matiu 20:17-19; Luka 18:31-34)

³² Yesu ya bwa'i na ana hewahewali mate mulina yai sa laulau watan be sa hasai Yelusalem. Safuhudohudo'i luwaga sa no'o,† na dodoga mate sa 'wasabu. Yesu ana hewahewali ya lawe hudo'iyedi be ginauli somo - somo haba sa tubu ai lisina mate ya falibadi. ³³ Iyen,

Hola E falibamiu, ai Yelusalem haba Doga Natuna sa fele lawen tau antalam baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataena ai nimadi. Diusi dodogadi sa fagilu bena ya pe'i yo fede sa fele lawen ta'owawa lisidi, ³⁴ be iti haba sa lau faliuhwa'en, sa lau kanisoi, sa pidili yo sa wunui. In moho lahai fafaihonana yai haba ya mwahuli fuyo.

Diyemsi yo Diyon edi An'eta

Maleko 10:35-45

(Matiu 20:20-28)

† **10:32** Yesu hige i 'wasabu, debana yai sa no'o'en.

³⁵ Habahim Sebedi nanatuna luwaga Diyemsi yo Diyon sa laoma Yesu lisina be tiyen,
Tanuwaga, ginauli hesa 'e fanuha bena wa ginauli enehemai.

³⁶ Yesu iyen,
Ginaulina somo bena enehemiu E ginauli?

³⁷ Alinana sa bui tiyen,
'E fanuha bena hesa ai sibam ya ta'ai, na hesa ai seulim em Nu'u Namanamalina yai.

³⁸ Yesu ya falibadi iyebom,
Somo ami an'an'etai mate hige au sibai. Gonowamiu haba ami kamkamna doha Yau? Ibe pe'i babasitona E abi, haba gonowamiu ami abi doha?
(Maleko 14:36)

³⁹ Alinana sa bui tiyen,
Ai gonowamai.

Yesu ya falibadi iyen,
Ii-, haba ami ankamkamna doha Yau! Yo pe'i babasitona hinaga haba ami abi. ⁴⁰ In moho, Yau hige egu dudulai bena haba yawa, "Tataumiu luwaga ai sibagu yo ai seuligu au ta'ai. Sai ena aba ta'ai Yaubada ha'a ya abi nonohai mate, in enehena."

⁴¹ Safuhudohudo'i sa atahi be Diyemsi yo Diyon sa manabala'edi. ⁴² Yo fede Yesu ya yoga gogondima na ya falibadi, iyen,
Ami siba mate ta'owawa edi nuwatuhu bena iti baba'isa, be edi nu'u sa ita watanidi. Edi

baba'isa lala'i, edi gigibwali sa fapaisowa edi dodoga lisidi yai be edi nuwatuhiu haba sa lau watanidi. ⁴³ Tabu emi laulau doha. Sai ya fanuha ya hasai wananaha, in bena mahudo'idi edi tau lau fayofayo. ⁴⁴ Yo yena sai ya fanuha ya bwa'i, in ya famala emi tau paula. ⁴⁵ Doga Natuna ya laoma tanohi yai hige bena dodoga ena ti paisowa. In bena dodoga edi ya paisowa yo ena mwahuli ya pei, be dodoga ou'ouli ya une fafuyodi.

Batimayesa Matana Yesu ya Faloholohodi

Maleko 10:46-52

(Matiu 20:29-34; Luka 18:35-43)

⁴⁶ Habahim sa mahano lau Diyeliko nu'una yai. Yesu ma ana hewahewali yo baiwa la'ila'i nu'una sa lau afulen na tau an'an'eta hesa mata toutouna hesana Batimayesa eda'eda sadaina yai ya ta'ata'ai. In mate Timayesi natuna. ⁴⁷ Ya atahi mate Yesu, Nasaleta dogana, ya laolaoma yo fede ya yoga iyen,

Yesu, Deiwidi Laulauwewena! U nuwatohatohaegu!

⁴⁸ Dodoga boludi sa sagasagaliyen bena ya famakano. In moho ya yoga la'ila'i boda, iyen,

Deiwidi Laulauwewena! U nuwatohatohaegu!

⁴⁹ Yo fede Yesu ya bwa'i tohai na, iyen,
Au yogaiyama!

Be dogo mata toutouna sa fayoga tiyen,
Ya yogaim, be u obiyo! Na nuwam i adidili!

⁵⁰ Yo fede kaleko, tauna yai ya pei, na ya obi-yofahi be ya lau Yesu lisina.

⁵¹ Yesu ya fati'oi, iyen,
Em fanuha somo bena E ginauli?

Taumoho mata toutouna iyen,
Tanuwaga, E fanuha bena matagu wa falaladi.

⁵² Yesu ya faliba iyen,
U lau! Em kawawananaha ha'a ya faloholohom.

Yo fede matana ya falaladi. Yesu ya famuli watan be eda'eda yai sa lau.

11

Yelusalem yai, Dodoga Yesu sa Fadebasae

Maleko 11:1-11

(Matiu 21:1-11; Luka 19:28-40; Diyon 12:12-19)

¹ Sa mahano lau Betifegi yo Betani, Oliwe Piuna sadaina yai, na Yelusalem sa hanahanau be Yesu ana hewahewali luwaga ya fatamalidi.

² Na iyen,

Au lau nu'u hesa matamiu yai. Yena ami mahano lau haba donki natuna ami ita. Amainiya sa fada'i na hola hige sai i awai. Au tatafahi be au leyama. ³ Yena sai iyen, “Somo ami ginagin-auli?”

Mate au faliba auwe, “Guyau ya fanuha. Na haba 'e fatamali fafuyoyama.”

⁴ Yo fede sa lau be donki natuna sa ita eda'eda yai, na sa au'au luma hafohafona yai. Sa tata ⁵ na dodoga haisa amainiya sa obi'obiyo tiyen,

Hei! Ami tata be?

⁶ Na Yesu somo ya falibadi, enehedi sa liba be donki wa sa nuwa'en.

⁷ Sa lawen Yesu lebena. Adi luhuluhu donki taulina yai sa hesedi, habahim Yesu ya ta'ai hiti.

⁸ Dodoga boludi adi luhuluhu sa hesedi eda'eda yai na haisa oyagi lagadi ma lugulugudi gabu yai sa talafahidi, be eda'eda yai sa hesedi. ⁹ Tau bwa'i yo haisa tau lau wata sa laulau yogayoga, tiyen,

Hosana, Yaubada te fadebasae!

In, GUYAU hesana yai ya laoma - Yaubada ena loholoho i felen!

¹⁰ Yaubada ena loholoho ya feleda pa'ana aho te ada ulutubu Deiwidi ena tanuwaga laulaudi haba Yesu ya abi hitin fuyoi! Hosana, hewa wanannahana yai! Yaubada te fadebasae!

¹¹ Yesu ya mahano lau Yelusalem, be ya luhulau Dubu Tabuna dobidobina yai, be ginauli mahudo'idi ya ita sipoidi. Maihala ya ofi, yo fede ma'ana hewahewali safuhudohudo'i luwaga sa lau Betani.*

Yesu Oyagi Doha Kuhou ya Kaumananai.

Maleko 11:12-14

(Matu 21:18-19)

¹² Bobonna Betani yai sa fuyo Yelusalem na Yesu ya guliyam. ¹³ Manamana'a yai ya ita'ita lau be oyagi hesa doha kuhou luguna ya ita, yo fede ya lau be ya ita mate lugu afa'afana pa'ana hige ana

* **11:11** Diusi Duba Tabuna o Antalam Lumana mate esega dumaduma, Yelusalem yai. Nu'u hahaisa yai mate Diusi edi aba oigogo lumadi moho sa fa'obiyodi.

fuya. ¹⁴ Habahim Yesu ya libalau oyagi ni lisina iyen,

Tabu u fuwa! Tabu sai hesa an'anim i an!

Na tau famuli watanina somo ya libaen, sa ata'atahi.

Yesu ya Lau Dubu Tabuna

Maleko 11:15-19

(Matiu 21:12-17; Luka 19:45-48; Diyon 2:13-22)

¹⁵ Sa mahano lau Yelusalem yai na Yesu ya lau Dubu Tabuna dobidobina yai. Tau une'une yo tau maketi mahudo'idi ya fadabalaladi. Nu'u hahaisa edi moni tau laulau senisi edi tebolo ya buidi,† yo atai'a doha waliliya tau une'uneidi edi aba ta'ai hinaga ya buidi. ¹⁶ Yo Yesu iyen,

Tabu sai hesa somo la'i u leyama ai Dubu Tabuna dobidobina.

¹⁷ Na habahim dodoga ya fatalahadi iyen,

Buka Tabuna yai sa uli mate Yaubada iyen,

“Egu Dubu Tabuna mate nu'u mahudo'ina edi aba lau'u'ula.

Na umi ami fapaisowa be ya famala tau angafu edi aba alasimo.” *(Isaiya 56:7; Delamaiya 7:11)*

¹⁸ Tau antalagam baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataena liba ni sa atahiye yo fede eda'eda sa yo'o bena Yesu sa wunui. Sa 'wasabuwena pa'ana baiwa mahudo'ina ena lau fa'ata sa no'o'en.

¹⁹ Maimailafina Yesu ma'ana hewahewali taonna sa lau afulen.

† **11:15** Loma edi moni sa senisidi, be Diusi edi moni sa fapaisowa Dubu Tabuna yai.

Oyagi Doha Kuhou Lau Fa'atana
Maleko 11:20-26
(Matiu 21:20-22)

²⁰ Bobonna ma hwalahwalalana eda'eda yai sa laulau na oyagi doha kuhou sa ita ya pe'i. (*Diyobi 18:16*)

²¹ Pita ya nuwatuhui yo fede Yesu ya faliba iyen,
 Tanuwaga, oyagi wa kaumananai wa, u ita, ya pe'i!

²² Yesu iyebom,

Yaubada au kawawananaha'en. ²³ E faliba dudulaimiu mate sai yena ya kawawananaha na tabu i nuwa luwaluwaga na ya libalau tu'a lisina iyen, "U lau, u lofe lidiyem ai gabogabo." Mate somo ya libaen haba ya tubu.

²⁴ Logena, E falibamiu yawa, "Lau'u'ula yai, somo ami an'etai, bena ami kawawananaha mate ha'a ami abi, haba Yaubada ya felemiu.

²⁵ Somo ami ita faheyaya haidamiu lisadi yai fuyana ami mwaito be ami lau'u'ula mate au nuwatuhu afuledi. Haba Tamamiu Galewa yai emi heyaya ya nuwatuhu afuledi.

²⁶ "Yena dodoga edi heyaya hige au nuwatuhu afuledi mate Tamamiu galewa yai emi heyaya ibege i nuwatuhu afuledi."†

Yesu ena Dudulai Fati'ona
Maleko 11:27-33
(Matiu 21:23-27; Luka 20:1-8)

† **11:26** Uli'uli beyabeyana hahaisa, lausoisoi te, hige ti uli.

²⁷ Sa mahano fuyoma Yelusalem, be Yesu ya lau Dubu Tabuna dobidobina ya laulau tiga na tau antalam baba'isadi, laugagayo tau lau fa'ataena, yo babada hahaisa sa laoma lisina. ²⁸ Sa fati'oi tiyen,

Dudulai somo wa fapaisowa be ginaulidi te wa ginaulidi? Yo sai dudulai te ya felem be wa ginauli doha?

²⁹ Yesu alinadi ya bui, iyebom,

Fati'o esega haba E fati'oimiu, na buina au felegu. Habahim dudulai somo E fapaisowa be laulau te E ginaulidi emi E liba.

³⁰ Au falibagu! Diyon ena fafababasito somo yai ya laoma? Galewa yai e dodoga lisidi yai?

³¹ Yo fede tau antalam baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataena ibodi sa fadosi tiyen,

Yena tawa, “Galewa yai,” haba iyen, “Sidohana Diyon hige au kawawananaha'en?”

³² Na yena tawa, “Dodoga lisidi yai–, mate sa 'wasabuvedi pa'ana dodoga mahudo'idi edi nuwatuhu mate Diyon in peloweta wananaha.”

³³ Yo fede Yesu alinana sa bui tiyen,
Hige ai siba.

Yesu ya falibadi iyen,

Yau hinaga dudulai somo E fapaisowa be laulau te E ginaulidi ibege ya falibamiu.

Gabu Tau Ita Watanina Heyaheyayadi Heyaheyasonna

Maleko 12:1-12

(Matiu 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Heyaheyason hesa Yesu ya falibadi, iyen,

Doga hesa wain gabuna ya umahi na ya ganai.* Wain aba folona ya ginauli yo gati lumana hewana lofalofa ya fa'obiyo. Muliyai dodoga haisa ya toledi be gabu sa ita watan na ya lau ya lauwasi. ² Wain ena fuya anaho yai mate gabu tanuwagana ena tau lau fayofayo ya dui lawen lisidi na iyen,

U lau u falibadi be wain monina egu tefa ti felem, be u leyama.

³ Tau ita'ita wata fayofayo dogana sa tohai be sa talai na sa dui fafuyo ma nima afa'afana.

⁴ Habahim gabu tanuwagana tau lau fayofayo hesa hinaga ya dui, na kuluna sa dem tili yo sa liba fafaheyaya. ⁵ Fafaihonana ya dui mate sa wunui. Tau lau fayofayo peidi hinaga ya duidi. In moho Laulauna gonogonowana, haisa sa pidilidi, na haisa sa wunuidi.† *(Delamaiya 7:26, Eimosi 3:7 Sekalaiya 1:6).*

⁶ Ofi'ofina, natuna ya fanuha wanannahai ya dui na iyen,

Natugu haba sa fa'atitiyen.

⁷ Gabu tau ita watanina ibodi sa libaliba tiyen,

* **12:1** Buka Beyabeyana yai wain gabuna mate Isalaela dodogadi tautaudi. (Isaiya 5:1-2) † **12:5** Doha Diusi edi peloweta sa waiyo'o'edi be haisa sa wunudi.

Gabu tanuwagana natuna itete. In haba tamana ena tanohi ya abidi. Ta wunui! Ena tanohi haba te abi!

⁸ Yo fede natuna sa tohai be sa wunui, na silanna sa pei lawen gabu mulimulina yai.

⁹ Gabu tanuwagana haba somo ya ginauli? Haba ya laoma be ya wunuidi na dodoga haisa ya ledima be wain gabuna sa ita watan.

¹⁰ Uli'uli te ha'a ami fatili. “Tau abi luma ume'ehu sa 'waiyo'o'en mate muli yai ya famala ume'ehu ota'otafahina.

¹¹ “Itete GUYAU ya ginauli be ita'itana mate ya loholoho wananaha!” *(Samsi 118:22-23)*

¹² Yo fede Diusi baba'isadi eda'eda sa yo'o bena Yesu sa au pa'ana heyaheyason ni, iti tautaudi. In moho dodoga baiwadi sa 'wasabuwedi be Yesu sa lau afulen.

Takesi Fafamaisana Fati'ona

Maleko 12:13-17

(Matiu 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ Muli yai Heloda ena pele yo Falesiya mate dodoga sa duidi sa lau Yesu lisina be haba ena libaliba yai sa fasai buluhi.

¹⁴ Be tiyen,

Tanuwaga, 'e sibai mate um doga dudulaina. Dodoga lala'i yo kiki'ina edi nuwatuhu heyaheyayadi ibege u lau watandi, in moho Yaubada ena liba, dudulai yai wa lau fa'ataen. Be, haga u falibamai, takesi 'e famaisa Loma edi Sisa ai lisina ya dudulai e hige? Haba 'e tole e hafena?

¹⁵ In moho edi bwala Yesu ha'a ya sibai be ali-nadi ya bui, iyebom,
Sidohana be ami fasai bulubuluhigu? Haga moni au leyama be ya ita.

¹⁶ Esega sa felen, na iyen,
Sai tautauna yo hesana moni yai te?

Alinana sa bui tiyen,
Sisa, Loma edi Kin.

¹⁷ Yo fede Yesu iyen,
Somo Kin Sisa ena, mate au felen. Na Yaubada ena, mate Yaubada au felen.

Yo fede edi no'o sa ofi!

Obiyo Fuyo Mulina, Hige Nahi Fuyo

Maleko 12:18-27

(Matiu 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Habahim Sadusi haisa (iti sa liba mate dodoga ibege ti obiyo fuyo) sa laoma Yesu lisina be tiyen,

¹⁹ Tanuwaga, Mose ya uli mate yena taumoho ma lahuna hige nanatudi na taumoho ya pe'i, hidana hwabuna haba ya fai na ya fanatu mate sa famala tau pe'i nanatuna. (*Diutelonomi 25:5, Luta 2:20, Luta 4:4-8*)

²⁰ Doga hesa nanatuna tatau faligigi luwaga. Tau tuwaha ya nahi be hige nanatuna na ya pe'i. ²¹ Fafaluwagana hwabu wa ya fai, be hige natuna na hinaga ya pe'i. Fafaihonana hinaga hwabu ya fai be hige natuna.

²² Doha, na ya lau wee-, waihin wa, tatau faligigi luwaga ya fai ofinidi, mate hige natudi, na

sa pe'i. Ofi'ofina mate waihin hinaga ya pe'i.
²³ Obiyo fuyo lahaina yai, waihinna ni haba sai lahuna? Pa'ana tataudi faligigi luwaga waihinna ha'a sa fai.

²⁴ Yesu alinadi ya bui iyen,

Ami lau pono pa'ana Buka Tabuna yo Yaubada ena gigibwali hige au sibai. ²⁵ Tau pe'ipe'i sa obiyo fiyo, iti mate doha anelu galewa yai. Ibege ti nahi boda.

²⁶ Obiyo fuyo libana Mose ena buka yai ami fatili e hige'e? Somo yai Yaubada ya libalau Mose lisina oyagi ala balebalelemnna ganahewana yai, fuyanna iyen, "Abelham, Isako yo Iyakobo edi Yaubada mate Yau." (*Au'aulaha 3:16; 1 Kin 19: 1-18*)

²⁷ Ami lau pono wananaha! In mate tau mwahumwahuli edi Yaubada. Hige tau pe'ipe'i edi Yaubada. (*Diyon 11*)

Laugagayo Tausomo Namba Wan

Maleko 12:28-34

(Matiu 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Laugagayo tau lau fa'ataena hesa ya laoma, edi liba ya atahi. Ya sibai mate Sadusi edi liba Yesu ya bui lohohoho'idi yo fede ya fati'oi iyen,

Laugagayo mahudo'ina ganahewana yai tausomo ya hasai wananaha?

²⁹ Yesu iyen,

Esega ya hasai wananahana mate itete:

"Isalaela au ata'atahi! GUYAU in iyabona eda Yaubada.

³⁰ Yaubada u gadosisiyen ma nuwa ofifahim,

em nuwatuhu mahudo'ina,
yaluwam mahudo'ina, yo ma adidilim.”†
(Diutelonomi 6:5)

³¹ Laugagayo fafaluwagana mate itete:
“Falem tau miya u gadosisiyen,
doha um wa gadosisi fuyoim.” *(Lewitikusi 19:18),
(Luka 10:25-37)*

Laugagayodi luwaga te, sa hasai wananaha,
habahim hahaisa.

³² Laugagayo tau lau fa'ataenna ya libalau Yesu
lisina iyen,

Tanuwaga, wa liba dudulai mate,
Yaubadana, esega; hige sai hesa; In ibona moho.

³³ Yaubada u gadosisiyen ma nuwa ofi fahim, em
nuwatuhu mahudo'ina, yo ma adidilim.

Falem tau miya u gadosisiyedi,
doha um wa gadosisi fuyoim.

Laugagayo luwaga te sa hasai wananaha,
habahim yosiyosi gabugabudi yo ainauya
hahaisa Yaubada te felen aba antalagam
gabuna yai. *(1 Samuwela 15:22)*

³⁴ Ena bui Yesu ya atahi mate ya dudulai, yo fede
ya faliba iyen,

Yaubada Ena Aba Ba'isa hige i lofa lisim yai.

Yo fede sa 'wasabu be hige somo hesa Yesu ti
fati'o fuyoi.

Keliso Fati'ona
Maleko 12:35-37
(Matiu 22:41-46; Luka 20:41-44)

† **12:30** Alina Hebelu yai, libadi te lahai hesa - hesa Diusi sa
fatifatili edi lau'u'ula fuyanna yai.

³⁵ Fuyana Yesu ya laulau fa'ata Dubu Tabuna dobidobina yai, ya fati'o iyen,

Sidohana be laugagayo tau lau fa'ataenna itiye, “Keliso mate Deiwidi laulauwewena?”[§]

³⁶ Yaluwa Tabuna nuwatuhu Deiwidi ya felen be iyen,

“GUYAU ya libalau egu Guyau lisina,

‘Ai sibagu u ta'ai yee-, am waiyunu E toledi ai ahem ubuna.” *(Samsi 110:1)*

³⁷ “Ibe Deiwidi iyen, ‘Um GUYAU,’ haba sidohana be in Deiwidi laulauwewena?”

Na baiwa la'ila'i, ya ata'atai ma nuwa kwadedi.

Yesu Laugagayo Tau Lau Fa'ataenna ya Liba Fanuwatagudi

Maleko 12:38-40

(Matiu 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Yesu ena lau fa'ata ganahewana yai iyebom,

Laugagayo tau lau fa'ataedi, au ita sipo'idi! Salumadi sa fanuha bena edi leli lofalofadi na sa leu yo sa sai ai maketi be haba dodoga sa laulauto'iyedi. ³⁹ Aba oi'oigogo

lumadi yai yo mata'asi ganahewadi yai sa fanuha bena aba ta'ai loholohodi yai sa ta'ai. ⁴⁰ Hwabuhwabu edi luma ginaulidi sa bwalafahidi be ai edi, sa abidi, yo lau'u'ula sa falofadi. Lau bwalabwala te lisidi yai haba kamkamna lala'i sa fahoinadi.

Hwabuhwabu Hesa ena Ainauya

Maleko 12:41-44

(Luka 21:1-4)

§ 12:35 Kelisomate “Tau Fasinabona.”

⁴¹ Diusi edi Dubu Tabuna yai Yesu ya ta'ata'ai, moni aba husanina sadaina yai be dodoga boludi moni sa toletole ya kinokino'idi. Tau fagogo boludi mate moni lala'i sa toledi; ⁴² na hwabuhwabu hige ena moni ya laoma be moni kapa kiki'uka luwaga ya husanidi, la'ina doha 5 toea.

⁴³ Ana hewahewali ya yoga gogondima na ya falibadi iyen,

E faliba dudulaimiu! Hwabuhwabu tau gogo gesagesana te, ainauya la'ila'i ya tole aba husanina yai, na habahim hahaisa.

⁴⁴ Tau fafagogo mate edi tefa sa ota, na waihin ni ena moni ofi'ofina. Ana kalahe eda'edana logena, ya tole ofi'i.

13

Dubu Tabuna Lopana, Yesu ya Libaen

Maleko 13:1-2

(Matiu 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Yesu Dubu Tabuna ya laulau afulen na ana hewali hesa iyen,

Tanuwaga, luma loholohodi yo ume'ehu lala'i u itadi!

² Yesu iyen,

Luma lala'i te ami itadi? Ibege ume'ehu hesa, hesa ai hewana i ota. Mahudo'idi haba sa an-lubi lopalopaidi.

Pilipili yo Fati'o

Maleko 13:3-13

(Matiu 24:3-14; Luka 21:7-19)

³ Oliwe Piuna yai Yesu ya ta'ata'ai na Dubu Tabuna ya ita lawen tefa yai. Pita, Diyemsi, Diyon yo Endulu ibodi Yesu sa fati'oi tiyen,

⁴ U falibamai, fuya somo haba ginaulidi te sa tubu? Yo fafa'ilala somo haba ya taumahata be 'e sibai mate fuyana ya hanahanau?

⁵ Na Yesu ya falibadi iyen,

Au ita komakoman, ibe ti bwalafahimiu!

⁶ Dodoga boludi hesagu yai haba sa laoma tiyen, “Yau Keliso.” Be boludi haba sa bwalaidi.

⁷ Yena hiyala sadai yai ye eda lofalofa yai wasadi ami atahiyedi, tabu au 'wasabu. Ginauli doha ite haba sa tubu, in moho lahai ofi'ofina hola. (*2 Tesaloniya 2:2-3; Maleko 13:10; Matiu 24:14*)

⁸ Nu'u hesa haba maidadi nu'u hesa sa hiyala, mwanu'unu'u yo galamo wesawesasa haba nu'u haisa yai. Somo heyaheyayadi sa tubu te, doha kamkamna bwa'ibwa'ina wawahin sa fahoina edi fuya fanatu yai.

⁹ Au ita'ita komakoman! Haba sa aumi be sa lawemiu emi nu'u koniseladi lisidi be Diusi edi aba oi'oigogo lumadi yai sa pidilimiu. Gawana yo kin nuwanuwadi yai haba ami obiyo, yau debagu yai, be wasa loholohona ami falibadi. ¹⁰ Na wasa loholohona bena ami lauguguya bwa'iyen ai nu'u mahudo'ina. (*Matiu 24:14*)

¹¹ Na yena sa aumi be ami lau fatala, tabu au mode wananaha auwen, “Somo haba 'e libaen?” Somo ya mahata nuwamiu yai au libaen moho, pa'ana Yaluwa Tabuna ya libaliba, hige umi.

¹² Doga hidana haba ya fele afulen be sa wunui

yo doha, Tau tamatama haba ya ginauli natuna ai lisina. Wawaya haba sa timuli bui be tamadi yo tinadi sa wunuidi. ¹³ Debagu yai haba mahudo'idi sa fawaiyunuwemiu. Na sai ya nuwa adidili ya lau ee-, lahai ofi'ofina haba ya mwahuli.

Heyaheyaya 'Wasabuna

Maleko 13:14-23

(Matiu 24:15-28; Luka 21:20-24)

¹⁴ Yesu iyen,

“Ginauli hesa fatau 'wasa'wasabu wananahana” in tabu ainiya, haba ami ita ya obi'obiyo nu'una yai ni. (Tau fatifatili bena ya nuwatuhi lobahi.) Na salumadi Diudeya yai bena sa gela lau tu'a. ¹⁵ Sai ena luma hewana yai* tabu i lidi luma ganahewana, be ginauli hesa i abi. ¹⁶ Sai gabu yai tabu i fuyo luma ana luhuluhu i abi. ¹⁷ Lahaidi ni sa mahanoma mate wawahin bogabogadi yo nanatudi sa fafanomdi lisidi yai ya heyaya wananaha.

¹⁸ Yaubada au an'etai be ginaulidi te tabu fuya gogoma yai ti tubu, ¹⁹ pa'ana pilipili ai lahaidi ni haba sa heyaya wananaha. Hige doha fuya bwa'ibwa'ina yai Yaubada tano'ubu ena fuya ginaulina yai ya laoma ee-, aho ite. Ai muli, ibege ti tubu fuyo. ²⁰ Ibe Guyau, pilipili lahaidi ni, hige i fatupodi ibege doga hesa i mwahuli. In moho, salumadi ya fasinabodi debadi yai mate, Yaubada lahaidi ni ya fatupodi.

* **13:15** Isalaela, edi luma, hige hatu ti fapaisowadi. Luma hewadi mate sa tabataba, na maimailafidi ainiya sa laulau bawa.

²¹ Lahaina yai ni yena sai iyen, “Keliso ami ita” e “In logena auu–.”

Mate, tabu au kawawananaha. ²² Pa'ana keliso yo peloweta bwalabwaladi haba sa laoma be no'o yo fafa'ilala sa lau ginauli, yena gonowanadi mate Yaubada ena fasinabo dodogadi haba sa foya ponolidi. ²³ Logena bena ami ita komakoman! Somo matada yai haba ya tubu mate ha'a E falibamiu.

Doga Natuna ena Fuya Laoma

Maleko 13:24-27

(Matiu 24:29-31; Luka 21:25-28)

²⁴ Pilipili lahaidi sa ofi na ai mulina haba mai-hala ya kamukamumu yo nawalahi ibege i sina. ²⁵ Kipwala galewa yai haba sa be'u yo galewa ginaulidi haba sa mwahmwahiu. *(Isaiya 13:10; Efeso 6:12)*

²⁶ Ai lahaina ni Doga Natuna haba sa ita ma gigibwali la'ila'ina yo ma namanamalina ya laolaoma yada yai. ²⁷ In haba anelu ya fatamali lawedi tefa bwauli, yawana, bolima yo yalasi edi aba towa yai. Na Yaubada ena fasinabo dodogadi haba sa fa'oigogo esegahidi, tano'ubu ana dan ya lau ee–, galewa ana dandan.

Oyagi Doha Kuhou Lau Fa'atana

Maleko 13:28-31

(Matiu 24:32-35; Luka 21:29-33)

²⁸ Oyagi doha kuhou lau fa'atana te au nuwatuhui. Yena lagana sa tutuli ami sibai

mate siuhwalo ya laolaoma.† ²⁹ Doha, yena ginaulidi te sa tubu ami itadi mate ami sibai, lahaidi ni sa hanahanauma. ³⁰ E faliba dudulaimiu mate, dodogadi haisa aho te sa miyamiya ibege ti pe'i ee-, ginaulidi mahudo'idi te sa tubu. ³¹ Galewa yo tano'ubu haba sa ofi in moho, yau egu liba ibege i ofi.

Bena te Nonoha
Maleko 13:32-37
(Matiu 24:36-44)

³² Hige sai la'i lahaina yo maihalana i sibai. Anelu galewa yai hinaga hige ti sibai yo Natuna hinaga hige i sibai. Tamana iyabona ya sibai. ³³ Au ita komakoman yo au tuhutihuli! Pa'ana maihalana hige au sibai.

³⁴ Doha taumoho hesa ena nu'u ya lau afulen na ya lau eda lofalofa. Ena tau lau fayofayo hesa - hesa ana paisowa ya felen. Luma eda'edana hafohafona tau ita'ita watanina mate ya faliba bena ya tuhutihuli. ³⁵ Logena bena ami tuhutihuli pa'ana luma tanuwagana ena fuyoma maihalana hige au sibai. Haba maimailafi e ai i'ipa atipuna ye kamkam gwanegwane yai ye ya ifi tatatali. ³⁶ Ibe i mahanoma feula be i lobahimiu ma enomiu. ³⁷ Somo E fahalibamiu mate haba mahudo'idi E falibadi yawa, “Au tuhutihuli.”
(Maleko 14:34)

14

† **13:28** Hai'in fuyana aite'i, fafa'ilalana mate mwadawa lugudi sa in, na yena mwadawa lugudi sa be'u, mate haibe'u.

*Yesu Oilibana**Maleko 14:1-2**(Matiu 26:1-5; Luka 22:1-2; Diyoni 11:45-53)*

¹ Lahai luwaga moho haba Bayawa yo Fwalawa Fafayisti Gesana An'angogodi.* *(Au'aulaha 12)*
 Tau antalasam baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataendi, eda'eda sa yo'o bena bwalabwala yai haba Yesu sa tohai be sa wunui. ² Tiyen,

Tabu an'angogo yai ta ginauli. Do'ata dodoga te eli fasifasinadi be lulu sa fatubu.

*Betani yai Waihin Hesa Yesu ya Fama'i**Maleko 14:3-9**(Matiu 26:6-13; Diyoni 12:1-8)*

³ Betani nu'una yai Yesu ya kalakalahe lepela dogana hesa hesana Saimon ena luma yai. Waihin hesa ma'i panepanena hesana nada, maisana ya la'i ya abi, na ya luhuma luma yai. Ma'i botolona gadona ya dem pwai na ya fagoi Yesu bolobolona yai.† ⁴ Dodoga haisa amainiya sa fatalapili tiyen,

Sidohana be ma'i panepanena ya anfago-fafogo ela'en?

⁵ Yo fede sa fafatala pili tiyen,

Ibe te une'uneyen mate maisana la'ina doha dogaga esega ya paisowa bolima esega, na maisana haba tau gogo gesagesa felendi.

⁶ In moho Yesu iyen,

* **14:1** Bayawa mate “pasowa mata'asina” yo Fwalawa Fafayisti Gesana An'angogona fafa'ilalana. † **14:3** Ma'i panepanena te hesana nada hige amaite'i, na ume'ehu hudo'i hesana alabasta yai botolona sa ginauli.

Sidohana be ami mode lisina yai? I otawa. In laulau lohohona ya ginauli lisigu yai. ⁷ Tau gogo gesagesa fuya ou'ouli ma'emiu, na lahai hesa - hesa haba ami saguhidi. In moho, Yau ibege fuya ou'ouli ma'emiu. ⁸ Waihin te, somo gonowana ya ginauli, ya ginauli watan, be taugu ya fama'i nonohai, na habahim toletoletau lahaina. ⁹ E faliba dudulaimiu mate tano'ubu mahudo'ina yai somo yai wasa lohohona sa lauguguya'en, mate waihin te somo ha'a ya ginauli wasana haba sa fafanuwa hitin.

Diudasi ya Tau'ulu be Yesu Ana ya Wewe

Maleko 14:10-11

(Matiu 26:14-16, Luka 22:3-6)

¹⁰ Habahim Diudasi Isakaliyoti, in mate tau famuli wata safuhudohudo'i luwaga hesa, ya aulaha ya lau tau antalagam baba'isadi lisidi, be Yesu ana ya wewe. ¹¹ Ena nuwatuhu ya falibadi, yo fede nuwadi sa amna be sa liba fasunuma mate moni haba sa felen. Habahim Diudasi ya fatubu eda'eda ya yo'o.

Bayawa An'angogona Abi Nonohana

Maleko 14:12-21

(Matiu 26:17-30; Luka 22:7-14, 21-23; Diyon 13:21-30)

¹² Fwalawa Fafayisti Gesana An'angogona lahaina bwa'ibwa'ina yai sipi sa lau funuhidi be Bayawa An'angogona sa abi nonohai. Yesu ana hewahewali sa fati'oi tiyen,

Haba 'e lau ai somo, Bayawa An'angogona 'e abi nonohai? *(Au'aulaha 12:3-11)*

¹³ Yo fede Yesu ana hewahewali luwaga ya fatalahadi iyen,

Au lau taon yai taumoho hesa ho'owa leduna ya bahebahei haba ya lobahimiu. Au lau watan,
¹⁴ be luma tausomo ainiya ya luhulau, tanuwagana au faliba auwen,

“Tanuwaga ya fati'o mate: ‘Ma'agu hewahewali, Bayawa An'angogona Ai bili tausomo haba 'e kalahe?’”

¹⁵ Bili la'ila'i hewa yai ha'a sa fa'a'a nonohai haba ya fa'itamiu. Ainiya eneheda, au abi nonoha.

¹⁶ Yo fede ana hewali luwaga sa aulaha sa lau taon yai be somo Yesu ya fatalahadi sa itadi. Amainiya Bayawa An'angogona sa abi nonohai.

¹⁷ Maimailafina Yesu ma'ana hewahewali safuhudohudo'i luwaga sa mahanoma aba kalahe yai.

¹⁸ Yesu iyen,

E falibamiu mate sai esega ganahewamiu yai, haba agu ya wewe. Dogana ma'eda te kalakalahe.

¹⁹ Nuwadi sa heyaya be esega - esega sa fati'o lau Yesu lisina, tiyen,

Bena yau?

²⁰ Yesu alinadi ya bui iyen,

Safuhudohudo'i luwaga ganahewamiu yai, sai esega nimamai ma'egu 'e bwaluidi aiyohē yai, mate in, logena. ²¹ Doga Natuna haba ya pe'i doha Buka Tabuna ha'a ya libaen. In moho agu

tau wewe haba heyaheyaya la'ila'i ya fahoina.
Loholohona moho dogana ni tabu ti yosi.

Yesu ena Anyaweyawesa.

Maleko 14:22-25

(Matiu 26:26-30; Luka 22:7-20; 1 Kolinto 11:23-25)

²² Sa kalakalaha na Yesu fwalawa ya abi na ya lau'u'ula lau Yaubada lisina, habahim ya ifi be ana hewahewali ya feledi na iyen,
Itete au abi be au an. Itete Yau taugu.

²³ Habahim kaputi ya abi na Yaubada ya lauto'iyen na ya feledi be mahudo'idi adi sa nom.

²⁴ Yesu iyen,

Itete mate yau 'wasinagu. Yaubada ena yali fwaufwauna fafa'ilalana ya tabuliwa dodoga mahudo'idi debadi yai.

²⁵ E faliba dudulaimiu mate wain te ibege ya nom fuyoi ya lau ee-, Yaubada ena Aba Ba'isa yai haba E nom fuyo.

²⁶ Wana hesa sa wanai mulina yai sa aulaha sa lau Oliwe Piuna.

Yesu Pita ena Falefalele ya Liba Bwa'iyedi

Maleko 14:27-31

(Matiu 26:31-35; Luka 22:31-34; Diyon 13:36-38)

²⁷ Yesu ya libalau lisidi,

Mahudo'imiu haba ami lau afulegu na ami gela. Buka Tabuna yai ha'a ya libaen iyen, "Yaubada haba sipi tau ita watanina ya lau funuhi na sipi haba sa failaulauwidi."

²⁸ E mwahuli fuyo ai mulina, haba E bwa'i E lau Galili.

²⁹ Pita iyen,
Mahudo'idi haba sa suha papa afulem, na Yau hige gonowana.

³⁰ Yesu iyen,
Pita, E liba dudulai lisim yai mate i'ipa te hola kamkam ibege i gwane ma luwaga na haba wa falele'egu ma faihona.

³¹ Pita ya aso, iyen,
Hige gonowana ya falele'em, haba te pe'i luwaluwaga.

Na ana hewahewali mahudo'idi edi liba gonogonowadi.

Getesemeni yai, Yesu ya Lau'u'ula

Maleko 14:32-42

(Matiu 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² Sa laoma Getesemeni nu'una. Yesu ya libalau ana hewahewali lebedi yai iyen,
Aite'i au ta'ata'ai na hola E lau E lau'u'ula.

³³ Pita, Diyemsi yo Diyon ma'edi Yesu sa lau. Nuwa kamkamna la'ila'i yo nuwa mwahu ya laoma tauna ya famohafu. ³⁴ Yo fede ya falibadi iyen,
Nuwa heyaya nuwagu yai ya la'i wananaha begana haba ya kamfunuhigu. Aite'i au miyamiya na au tuhutuhuli.

³⁵ Begana ya sigilau, ya lofe lidiyen tanohi yai na ya lau'u'ula iyen,
Yena gonowana, ibege kamkamna lahaina te ya fahoina.

³⁶ Ya lau'u'ula iyen,
 Aba, Tamagu, ginauli mahudo'idi um
 gonowam. Kamkamna te u abi fahi lisigu yai.
 In moho hige yau egu fanuha, um em fanuha.

³⁷ Habahim ya fuyo ana hewahewali faihona
 lisidi na ya itadi sa eno'eno. Ya libalau Pita lebena,
 Saimon, wa eno? Hige gonowana u
 tuhutuhuli awa esega moho? ³⁸ Au tuhutuhuli
 yo au laulau'u'ula haba ibege lau lubu au
 fahoina. Yaluwamiu sa nonoha na taumi
 sa belubelu.

³⁹ Ma'esega moho ya lau afuledi na ya fuyo
 ya lau'u'ula. Libadi gonogonowadi ya libaedi.
⁴⁰ Ya fuyoma ana hewahewali lisidi ya itadi sa
 maimaidu'e be hige somo ti faliba.

⁴¹ Fafaihonana ya fuyoma na ya falibadi iyen,
 Hola ma enomiu? Ma anyawasimiu? Maiha-
 lana ya mahano! Ha'asi, Doga Natuna aho te sa
 fele lawen dodoga heyaheyayadi lisidi yai. ⁴² Au
 obiyo ta lau! Agu tau wewe ya laoma!

Yesu sa Au

Maleko 14:43-52

(Matiu 26:47-56; Luka 22:47-53; Diyon 18:3-12)

⁴³ Yesu ma libalibana yo fede Diudasi, in
 safuhudohudo'i luwaga hesa, maidana dodoga
 boludi ma baibainetidi yo ma kepakepatadi sa
 mahanoma. Iti mate tau antalasang baba'isadi,
 babada yo laugagayo tau lau fa'ataendi sa
 duidima. ⁴⁴ Tau mate fafa'ilala hudo'i ha'a
 baba'isa ya falibadi iyen,

Sai E falafu mate logenana. Au tohai be au lawen, na ami gati komokomani'i.

⁴⁵ Fuyana Diudasi ya mahano ya dudulai ya lau Yesu lisina iyen,

Tanuwaga!

Na ya falafu.

⁴⁶ Yo fede Yesu sa tohai be sa lawen.

⁴⁷ Tau obi'obiyo hesa amainiya ena baineti ya faguli be Tau Antalasam edi Ba'isa ena tau lau fayofayo beyana ya talafahi.

⁴⁸ Alinadi Yesu ya bui iyen,

Bena Yau tau angafu? Logena ma baibainetimiyo yo ma kepakepatamiyo ami laoma ami augu. ⁴⁹ Fuya ou'ouli yau ma'emiu Dubu Tabuna dobidobina yai E laulau fa'ata na hige au augu. In moho Buka Tabuna bena ya fawananaha. *(Isaiya 53:7-12)*

⁵⁰ Habahim ana hewahewali mahudo'idi sa gela afulen. ⁵¹ Hewali hudo'i ya lau kaleko na Yesu ya laulau watan mate sa tohai, ⁵² yo fede ya dalu peidi be kaleko ya tafahi na ma tau afa afa'afana ya gela.

Yesu sa Lawen Sanhedeli Lisidi

Maleko 14:53-65

(Matiu 26:57-68; Luka 22:54-55, 63-71; Diyon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Yesu sa lawen Tau Antalasam Ba'isana lisina na tau antalasam haisa, babada lala'i yo laugagayo tau lau fa'ataena mate sa fa'oigogo amainiya. ⁵⁴ Pita muli yai ya laoma be ya luhulau

Tau Antalasang edi Ba'isa ena luma dobidobina yai. Be maidana gati sa ta'ai na ya anmwahibo.

⁵⁵ Tau Antalasang edi Ba'isa yo Sanhedeli mahudo'idi edi fanuha bena liba wananaha la'i sa lobahidi, haba ainiya bena Yesu sa wunui. In moho hige somo la'i ti lobahi.†

⁵⁶ Tau fagiluna boludi edi liba bwalabwala sa libaedi mate hesa - hesa ena ya laulau hudo'i. ⁵⁷ Haisa sa obiyo be liba bwalabwala sa libaedi Yesu lisina yai tiyen,

⁵⁸ 'E atahi ya libaliba iyen, “Dubu Tabuna dodoga sa ginauli haba E dem lopa. Na lahai fai-hona ganahewadi yai hesa haba E fa'obiyo fuyoi. Dubuna mate hige dodoga nimadi yai ti gin-auli.”

⁵⁹ Hesa - hesa ena liba ya lau hudohudo'i. Hige edi liba esega.

⁶⁰ Tau Antalasang edi Ba'isa ya obiyo mahudo'idi matadi yai na ya fati'o lau Yesu lisina iyen,
Sa fagilum te haga alinadi u bui.

⁶¹ In moho Yesu hige somo la'i i libaen. Yo fede Tau Antalasang edi Ba'isa ya fati'o fuyoi iyen,
Um Keliso, Loholoho Tau Abina Natuna?
(Isaiya 53:7-8)

⁶² Yesu iyen,
Yau, Logegu. Haba Doga Natuna ya ta'ata'ai Gigibwali Yaubadana sibana yai na yada yai ya laolaoma, ami ita.

† 14:55 Diusi edi Konisela la'ila'i hesana mate Sanhedeli.

⁶³ Tau Antalam Ba'isana ena leli ya ankamgiginidi na iyen,

Hei! Hige gonowana wikinisi hesa haba ta yo'oi!

⁶⁴ Yesu ya liba pono iyen, “Yau ma'egu Yaubada gonogonowamai.” Ami atahi! Emi nuwatuho somo?§

Mahudo'idi sa fagilu, be ehe watawatan tiyen,
Ii-, pe'i moho.

⁶⁵ Habahim haisa Yesu sa lau kanikanisoi Matana sa suma yo sa talai na tiyen,
U anmasi, sai ya talaim!

Habahim gati sa lawen be sa lau papali'i.

Pita ya Falele Ma Faihona

Maleko 14:66-72

(Matiu 26:69-75; Luka 22:56-62; Diyon 18:15-18; 25-27)

⁶⁶ Pita mate hola luma dobidobina yai na Tau Antalam edi Ba'isa ena tau lau fayofayo waihinna ya laoma, ⁶⁷ ya italau be Pita ya ita ya an'anmwahibo yo fede iyen,

Um hinaga ma'em Yesu Nasaleta.

⁶⁸ In moho Pita ya falele iyen,
Somo wa libalibaen hige ya nuwatuho lobahi!

Yo fede eda'eda hafohafona yai ya kalamahano na kamkam ya gwane.*

§ **14:64** Au italau Maleko 14:62. * **14:68** Uli'uli haisa mate, “kamkam ya gwane” tefana hige ti tole, lausoiho ganahewana yai te.

69 Tine'eu wa ya ita'ita lau be Pita ya ita fuyoi yo fede tau obi'obiyo ya falibadi iyebom,
Ite ana hewali hesa.

70 In moho Pita ya falele boda. Hige walolona na dodoga sa obi'obiyo Pita sadaina yai sa faliba tiyen,

Wananaha! Um hidana hesa. Pa'ana um Galili yai wa laoma.†

71 Pita ya angwala dodoga lisidi iyen,
Taumohona ami libalibaen hige ya sibai.

72 Hige walolona kamkam ya gwane boda. Yo fede Yesu ena liba Pita ya nuwatuhuidi fuyana ya faliba iyen,

Ibege hola kamkam i gwane ma luwaga na haba wa falele ma faihona mate hige u sibaigu.

Yo fede Pita ya tan elo'elolosi.

15

Yesu sa Leyama Pailati Matana yai

Maleko 15:1-5

(Matiu 27:1-2; 11-14; Luka 23:1-5; Diyon 18:28-38)

¹ Ma hwalahwalalana tau antalagam baba'isadi, dodoga lala'i, laugagayo tau lau fa'ataena yo Sanhedeli mahudo'idi sa fa'oigogo na edi sa oiliba be Yesu sa au na sa lawen Pailati lisina.

² Pailati ya fati'o lau Yesu lisina iyen,
Um Diusi edi Kin?

† **14:70** Ya sibai mate in Galili dogana pa'ana ya libaliba doha iti.

Alinana, Yesu ya bui iyen,
Ii-, logena.

³ Tau antalasam baba'isadi ginauli mahudo'idi debadi yai Yesu sa fagilu.

⁴ Pailati ya fati'o bodai iyen,
Ginauli boludi haladi yai sa fagilum be alinadi haga u bui?

⁵ In moho, Yesu hola hige i libaliba, be Pailati ya no'o.

Diusi sa Fanuha Bena Yesu ya Pe'i

Maleko 15:6-15

(Matiu 27:15-26; Luka 23:13-25; Diyon 18:39-19:16)

⁶ Bayawa An'angogona yai edi laulau mate tau lau deli esega, sai sa fanuha haba Pailati ya so'efahi. ⁷ Doga hesa hesana Balabasi ma haidana haisa hiyala sa fatubu maidadi gabeman be sa aiyunu. Yo fede halana yai sa lau deli. ⁸ Baiwa sa laoma be Pailati sa an'etai, bena doga hesa ai deli ya so'efahi. ⁹ Pailati ya fati'oidi iyen,

Ami fanuha bena Diusi emi Kin E so'efahi?

¹⁰ Pailati ya sibai mate tau antalasam baba'isadi Yesu sa nuwa ela'ela'en, logena sa leyama lisina.

¹¹ In moho tau antalasam baba'isadi mate dodoga sa eli fasifasinadi be tiyen,
Balabasi u so'efahi!

¹² Pailati ya libalau lisidi, iyen,
Aho auwen, "In Diusi edi Kin." Haba somo ai lisina E ginauli?

13 Sa yogayoga tiyen,
U tutu fapatu!

14 Pailati ya fati'o,
Sidohana? Pilipili somo ya ginauli?

Sa yoga la'ila'i tiyen,
U tutu fapatu!

15 Pailati ena fanuha bena dodoga nuwadi ya faloholohodi, yo fede Balabasi ya so'efahi. Habahim ya liba be Yesu sa pidili yo bena haba sa lawen sa tutu fapatu.

Hiyala Dodogadi Yesu sa Lau Faliuhwa'en
Maleko 15:16-20
(Matiu 27:27-31; Diyon 19:2-3)

16 Hiyala dodogadi Yesu sa lawen Gawana ena Luma dobidobina yai na faledi tau hiyala sa yoga gogondi. 17 Yesu mate Kin edi leli kapikapitana sa fali'o* na kokukoku sa ginauli nulinuli yai be kuluna yai sa fakoku.

18 Sa yogalau lisina tiyen,
Diusi edi Kin! Um mwahulim, hige ana siga!

19 Kuluna yai sa oi'oi, sa lau kanisoi yo sa tuli-bono be edi fadebasae bwalabwala sa ginauli. 20 Sa laulau faliuhwa'en ya ofi, luhuluhu kapikapitana sa unufahi na ana leli sa fali'o fuyoi. Habahim sa foya lawen Yelusalem ganamulina yai be bena sa tutu fapatu.

* 15:17 “Kapikapitana” aniyona mate “pepolo.”

*Yesu Sa Tutu Fapatu**Maleko 15:21-32**(Matiu 27:32-44; Luka 23:26-43; Diyon 19:17-27)*

²¹ Na Sailin dogana hesa hesana Saimon nu'u kiukiu yai ya laolaoma duhu la'i ganahewana. Na hiyala dodogadi sa bayahoi be Yesu aba tutu fapatuna ya bahei. Saimon nanatuna mate Alesandiya yo Lufosi. ²² Yesu sa foya lawen nu'u hesa hesana Gologota. (Aniyona mate Kulukulu Nu'una.) ²³ Amainiya mate wain ma'ena kamkamna mulamulana sa fa'asi esegahidi be sa felen. Na hige i nom.†

²⁴ Sa tutu fapatu mulina yai, ana leli sa pei dailidi na habahim sa pelei be haba sai tausomo ya wini mate ya abi, enehena. ²⁵ Yesu edi fuya tutu fapatuna mate naen koloki hwalahwalala. ²⁶ Edi aba fagiluna sa uli oyagi tabatabana yai tiyen, “Diusi edi Kin,” mate sa tutu fapatu Yesu kuluna maitina yai.‡

²⁷⁻²⁸ Tau angafu luwaga hinaga sa tutu fapatudi, esega sibana yai, na esega seuseulina yai. Logena, sa fawananaha Buka Beyabeyana yai, tiyen, “In ma'edi dodoga heyeheyayadi sa tutu fapatudi.”§ *(Isaiya 53:12)*

²⁹ Dodoga sa bayabayawa mate sa liba fafaheyaya yo kuludi sa fafakwadedi na tiyen,

Agu ya mo'isa! Um bena Dubu Tabuna wa dem lopalopa na lahai faihonana yai haba wa fa'obiyo fuyoi!

† **15:23** Mulamula hesana mate “miula.” ‡ **15:26** Uli'uli haisa yai mate “sa tutu fapatu Yesu kuluna maitina yai,” hige ti uli

§ **15:27-28** Uli'uli haisa yai mate, lausoiso te hige ti uli.

³⁰ U fofofahi fuyoim be ai aba tutu fapatum ni u tutu be'uma!

³¹ Tau antalasang baba'isadi yo laugagayo tau lau fa'ataena hinaga Yesu sa lau faliuhwa'en tiyen, Haisa ya fofofahidi na in hige gonowana i fofofahi fuyoi.

³² Keliso, Isalaela eda Kin, aho te haga ai aba tutu fapatum ni u tutu be'uma be ai itam. Haba 'e kawawananaha'em.

Salumadi Yesu ma'edi sa tutu fapatudi mate Yesu sa liba fafaheyaya hinaga.

Yesu ena Pe'i

Maleko 15:33-41

(Matiu 27:45-56; Luka 23:44-49; Diyon 19:28-30)

³³ Lahai la'i yai nu'u mahudo'ina mate ya kamumu esegahi ee-, awa faihona. ³⁴ Tili koloki yai Yesu ya yoga la'ila'i iyen,

Eloi! Eloi! Lama sabatani?

Aniyona mate,

Egu Yaubada! Egu Yaubada! Pa'ana somo wa nuwa afulegu?

³⁵ Dodoga haisa amainiya sa obi'obiyo sa atahi be tiyen,

Au atahi. Ilaidiya ya yogayogai.

³⁶ Taumoho hesa ya lautafu be bwalofi ya abi ya bwalu lidiyen wain tabutabuluna yai na didiyali yai ya gwaliyen be ya lolo hasaen Yesu gibulana yai na iyen,

Haga ta ita! Ilaidiya bena haba i laoma i taluhi?

³⁷ Yesu ya 'wala'ui yo fede ya tuhufahi.

³⁸ Bili daili kalekona Dubu Tabuna ganahe-wana yai ya tapuliti luwagai, hewa yai ya lidi ubu.

³⁹ Hiyala tau lau kulukuluwena ya obi'obiyo Yesu nuwanuwana yai mate sidohana Yesu ena pe'ipe'i ya ita. Na iyen,

Doga itete mate wananaha Yaubada Natuna.

⁴⁰ Wawahin haisa mate eda lofalofa yai sa ita'itama. Ganahewadi yai mate Maliya Magadala, Salome yo Maliya hudo'i (Diyemsi kiukiu yo Diyosesi tinadi). ⁴¹ Fuyana Yesu Galili yai mate, wawahin te sa lau watan yo sa sagusaguhi. Na hahaisa ma'edi sa lau Yelusalem mate amainiya hinaga.

Yesu Toletletauna

Maleko 15:42-47

(Matiu 27:57-61; Luka 23:50-56; Diyon 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Abi Nonoha Lahaina na maimailafina Sabati fa'atitina ya fatubu.* Yo fede Alamatiya dogana hesana Diyosepa ma nuwa adidilina ya lau Pailati lisina be Yesu silanna ya an'etai. In mate Konisela hesa Sanhedeli ganahewana yai na sa fafa'atitiyen. Yaubada Aba Ba'isa Nu'una ya laolaoma ibona ya bagibagiyen. ⁴⁴ Fuyana Pailati ya atahiyeu Yesu ha'a ya pe'i mate ya tauhiti. Yo fede

* **15:42-43** “Falaide” mate “Abi Nonoha Lahaina,” na maimailafina yai Diusi edi “Sabati” ya fatubu. Lahai Satade logena Diusi edi Sabati.

hiyala tau lau kulukuluwenna ya yogai be somo ya atahiyen wa, ya fati'oi be tau hiyala iyen,
Wananaha, ha'a ya pe'i.

⁴⁵ Pailati ya fawananaha mate ha'a ya pe'i. Yo fede ya liba be Yesu silanna Diyosepa ya abi.

⁴⁶ Habahim Diyosepa silanna ya taluhi lidiyen, na kaleko lohohona ya une amainiya ya suma. Bwanali ha'a sa pidi nonohai galina yai ya bo'usai. Habahim ume'ehu ya fatapipili be ya gudu buluhi.

⁴⁷ Maliya Magadala yo Maliya Diyosesi tinana Yesu aba bo'usaina sa ita.

16

Yesu ya Obiyo Fuyo

Maleko 16:1-8

(Matiu 28:1-8; Luka 24:1-12; Diyon 20:1-10)

¹ Sabati lahaina* mulina, Maliya Magadala, Salome yo Maliya Diyemsi tinana ma'i panepanedi sa unedi. Bena bobonna haba sa lau Yesu silanna sa fama'i. ² Bobonna, nu'u ya ifi tatatali na sa aulaha sa lau bo'usa. ³⁻⁴ Eda'eda yai sa laulau na ibodi sa fati'o fuyo'idi, tiyen,

Sai haba ume'ehu bo'usa hafohafona yai ni ya fatapipili?

Sa tamahiti mate bo'usa guduna ume'ehu la'ila'i ha'a sa fatapipili. ⁵ Sa luhulau bo'usa yai mate taumoho hewahewalina ena leli kafukafuna tefa siba yai ya ta'ata'ai. Yo fede aluwadi sa potifahi.

⁶ Na iyen,

* **16:1** Diusi ganahewana yai, lahai sa makai doha ite: 6 p.m. lahai hesa yai edi dei ya fatubu ya lau ee-, bobon 6 p.m. yai ya ofi.

Tabu au 'wasabu. Yesu Nasaleta, In sa tutu fapatu, ami yo'oyo'oi. Ha'a ya obiyo fuyo! In hige amaite'i. Edi aba tolona ha'a ami ita. ⁷ Au lau be ana hewahewali Pita ma haidana au falibadi auwen, "In haba ya bwa'i Galili. Ainiya haba ami ita, doha ha'a ya falibamiu."

⁸ Wawahin wa sa tauhiti na ma tabutabubudi sa gela sa lau bo'usa ganamulina. Hige sai somo ti faliba pa'ana sa 'wasabu.

*Yesu ya Taumahata Maliya Magadala Lisinayai
Maleko 16:9-11
(Matiu 28:9-10; Diyon 20:11-18)*

⁹ Sandei hwalahwalalana Yesu pe'i yai ya obiyo fuyo na ya taumahata bwa'i Maliya Magadala lisina yai. In, logena, yaluwa heyahayayadi faligigi-luwaga ganahewana yai ya liba duidi. ¹⁰ Salumadi ma afa haidana sa logo yo sa tantan mate, enehedi ya liba iyen,

¹¹ Yesu ya mwahuli fuyo! Yau E ita!

In moho hige ti kawawananaha'en.

*Yesu ya Taumahata Dodoga Luwaga Lisidi yai
Maleko 16:12-13
(Luka 24:13-35)*

¹² Mulina yai Yesu ya taumahata dodoga luwaga lisidi yai fuyana sa laulau nu'u hesa. Nenena ya sedi be hige ti ita lobahi. ¹³ Sa fuyo be haidadi sa falibadi. In moho hige ti kawawananaha'edi.

*Yesu ya Taumahata Ana Hewahewali Lisidi yai
Maleko 16:14-18
(Matiu 28:16-20; Luka 24:36-49; Diyon 20:19-23,
Acts 1:6-8)*

¹⁴ Ofi'ofina yai Yesu ya taumahata ana hewahe-wali safuhudohudo'i esega lisidi yai fuyanna sa kalakalahe. Ya sagasagaliyedi pa'ana sa nuwa po'i yo salumadi Yesu sa ita ya obiyo fuyo mate hige ti kawawananaha'edi.

¹⁵ Ya libalau lisidi iyen,

Au lau tano'ubu mahudo'ina yai wasa lo-holoho te, dodoga ai lisidi au duwai.

¹⁶ Sai ya kawawananaha be sa fababasito haba ya mwahuli, In mohu, sai hige i kawawananaha haba ena heyaya debana yai sa fagilu. ¹⁷ Tau kawawananaha haba no'o ginaulidi sa lau ginauli. Dimoni haba ai hesagu sa liba duidi yo alina hesa - hesa yai haba sa libaliba.

¹⁸ Yena weso ai nimadi sa abidi yo an'anlewa sa nomdi ibege ti pe'i yo sa abilau tau asi'asiyebo ai lisidi haba sa loholoho. (*Paisowa 28:3-5*)

Yesu ya Hasai Galewa

Maleko 16:19-20

(Luka 24:50-53; Paisowa1:9-11)

¹⁹ Guyau Yesu ya libaliba ofi mulina yai, sa hasaen Galewa be Yaubada sibana yai ya ta'ai.

²⁰ Habahim ana hewahewali sa lau sa lauguguya nu'u ou'ouli yai. Na Yaubada ya saguhidi be ena liba ya fawananaha fafa'ilala lisidi yai.

Maleko Bukana Ofi'ofina Libadi Haisa

Maleko 16:9-10

[⁹⁻¹⁰] Wawahin sa lau be liba tupotupona Pita ma afa haidana sa falibadi. Muli yai Yesu ana hewahewali ya fatamalidi sa lau, tefa saisai yai yo

tefa leuleu yai be wasa tabuna yo miya lofalofana
yo mwahuli ota'otafahina wasana sa falibadi.†]

† **16:20** Uli'uli haisa, lausoi soi luwaga te (9 yo 10) sa uli hinaga, na lausoi soi 9–20 sa tole hinaga.

Buka Tabuna Tefadi
Mark, Acts, and selected excerpts of the Old
Testament in the Buhutu language of Papua New
Guinea

Buk Baibel long tokples Buhutu long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buhutu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-10-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b1271b11-d020-530e-9a26-058206609fc0